

# החזקת מכון 'ביאורים במאמרי רבינו'

מוקדשת לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

על-ידי ועד ידידי המכון

ר' שמואל ומשפחתו שיחידי אייזנבטג

הרב לייבל ומשפחתו שיחידי בוימגארטען

ר' ירחמיאל מנחם מענדל ומשפחתו שיחידי גולדשמיד

ר' מנחם מענדל ומשפחתו שיחידי גורביץ

ר' יהודה ומשפחתו שיחידי דוידאו

ר' מנחם מענדל ומשפחתו שיחידי פישר

הרב יצחק ומשפחתו שיחידי רסקין

קובץ זה נדפס לעילוי נשמות

מרת **דבורה סימה**

בת ר' **אלהו צבי**

**אינניבנדער**

נלב"ע מוצש"ק פ' זארא

ד' שבט ה'תשפ"ד

קובץ זה נדפס לחיזוק ההתקשרות

לכ"ק אדמו"ר

על ידי ולזכות

הרב **יוסף דוד בן רחל** זוזגוט

מרת **אלישבע בת רחל**

וכל יוצאי תלציהם

לאורך ימים ושנים טובות, לבשרות

טובות ולהצלחה רבה ומופלגה בכל

אשר יפנו

קובץ זה נדפס על-ידי ולזכות

ר' **עזריאל איכל בן רעכיל**

וזוגתו מרת **אסתר מלכה בת בתיה**

ילדיהם

**ישראל, מנחם מענדל, רעכיל,**

**רבקה דינה, דבורה לאה**

שיחידי לאורך ימים ושנים טובות

**ראפאראט**

להצלחה רבה ומופלגה בגשמיות

וברוחניות, לבני חיי ומוזגיו רוחני,

ומתוך שמחה וטוב לבב

# ביאורים במאמרי רבינו

מאמרי הסידות

מכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

מבוארים ומפורשים

בעניין הנתינת כח של משה

לעבודת ישראל

מאמר ד"ה

זאת חוקת התורה

ש"פ חוקת-בלק, י"ב תמוז ה'תשכ"ט

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

## לא זאת חוקת התורה גוי'

רחניות החיות דנפש, הוא נעלם ואינו נגלה כלל".  
הסיבה לכן שבחיות הבשרית נוגשת פנימיות החיות, ובפנימיות החיות נוגש שהיא אלוהית, כי חיות - רוחניות היא דבר שנוגש בו מקורו (הוא לקו"ש ח"ו יחיד, ובבאריה שם).

**לביאור לא:** בכללות ישנם שני סוגי גילויים אלוהיים: א. גילוי שהוא מעלה מסוימת (מעלה מהסוג שאנו מכירים כגון חכמה בינה וכו'), או מעלה שלמעלה מזה שהיא מסוג שאנו לא מכירים, והצד השווה בגילויים אלו הוא, שבחיות הרי המעלה היא מציאות נוספת על האלוהות עצמו. ב. בחינה אלוהית שאינה 'מעלה', אלא היא רק רצון ה'. נפש הבהמית יכולה להתארות לבחינה הא', שהיא מציאות. אבל לבחינה הב', כיוון שמורגש בה רק רצון ה' - נפש הבהמית לא שייכת כלל וזה לא מדבר אליה.

**לביאור לב:** בסגנון אחד: באור הסוכב יש ציור והגבלה, ולמשל כאשר אומרים שהוא למעלה מהעולם ולמעלה מגבול 'מופלא מעלמות', הרי זהו קשר הכרה בעולם - בגבול, שמתארים אותו ביחס לעולמות. אבל על עצמות איו-סוף שאינו מוגדר לא שייך לומר שום דבר, גם לא הפלאה.

וכמו 'האומר על איו חכמה שהיא רמה ועמוקה - שאי אפשר למששה בידיים, שכל השומע יצחק לו'. האם זה לא נכון שאי אפשר למששה? ודאי שזה נכון. מדוע אם כן 'כל השומע יצחק לו'? - כיוון שאי אפשר להגדיר את החכמה במושגים מעולם שאין לה שייכות אליו. לעומת זאת, על קול וריח אמרו ר"ל (פסחים כ"א א) "שאינו בהם ממש" - שאמנם הם מופשטים, אבל אפשר להגדיר את הפשטות במושגים מעולם המישוש.

ועל דרך זה למעלה, כדי לומר שאור איו-סוף הוא מושגל מהעולם ולעולם אין ערך לגביו - הרי זהו דוקא כלפי אור שיש לו איה שייכות לעולם, ושליהו זו תעורר את האדם לצאת ממציאותו. אבל עצמות איו-סוף, הרי לכחילה אין לו שייכות לזה, ולכן גילוי זה אינו מעורר את האהבה של 'כל נפש' - לצאת ממציאותו, כיוון שמושג 'לצאת ממציאותו' שייך רק בעולם שעניין המציאות קיים. מה-שאינו-כן בעצמות, הרי אין שום מקום למציאותו.

קובץ זה נדפס לעילוי נשמת

הז"ח התמים ר' יעקב

בן הרה"ח מאיר צבי ע"ה סטמבלר

חסיד נאמן ומסור

לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו נלב"ע י"א ניסן ה'תש"ע ת.ג.צ.ב.ה.



קובץ זה נדפס על-ידי ולזכות ר' דניאל

וזוגתו מרת יהודית לנחת רוח חסיד אמיתי מילדיהם

היה מושקא, שרה רחל, מרים ריזל, חנה

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

כרך חדש!

# במאמרים רבינו



עכשיו במחיר הנמוך 40 ש"ח

17 מאמרי חסידות של הרבי למעגל השנה, מפורשים ומבוארים. על-פי חבני חסידות חב"ד ושיעורי הרב יואל כהן ע"ה.

## מעתה כל אחד יכול ללמוד!

רבים מוקשים ונמנעים לעסוק בתורת רבינו, אך לשם כך דרוש ידע מקדים בנושגי חסידות, שפתחו וסגנונו, ועל כל אלה דרוש ישור הדעת. הביאור שלפנינו נותן בידי קהל הילומים את הדרוש על-מנת לעסוק בתורת רבינו בתבה ובתעמקת.

מאת הרב משה מנחם אשכנזי

- ביאור קצר וממצוי - מעובד כפוף המאמר
- ביאור מושגים, הרחבה וביאור ענין - בעילי הגליון
- סיכום כל עניני - חסידות ממלך המאמר
- פפוח מושגים

**להשיג בחנויות המובחרות**

החכמה היא תוצאה מתבקשת משלימות האין-סוף, ולא כי כך גור הקב"ה. אבל "עבד" ענינו קבלת עול ומירת האדון. והו ענין העבד שנאמר אצל דווקא משה רבינו.

**לביאור כא:** מובאר שבאם משה היה מכניס לארץ לא היה שייך גלות וחורבן, שכן "מעשה ידי משה נצחיים הם". מודע אכן דווקא מעשה ידי משה נצחיים ולא מעשה ידי יתושע?!

חז"ל אמרו "פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה". בחמה אין שניוים, מה-שאיז-כן בלבנה שיש בה שניוים במהלך החודש. וטעם הדבר הוא, שחמה היא אור שלמעלה מעולמות, שלא שייך בו צמצום וסילוק. מה-שאיז-כן לבנה שהיא אור שבגדר הבריאה, ולכן שייך בו סילוק.

**לביאור כה:** ויובן בהקדים המובא בתורת החסידות (ראה עיה אלקים תצ"ט תכ"ט) שמידת המלכות נמצאת אצל האדם כבעולם שאינו במציאות, ולכן בדרך כלל, אדם רגיל אינו מעונין להיות מלך. והתעוררות מידת המלכות היא רק על ידי יגיעה עצומה של העם, כגון שמתבטלים לפני המלך בבטיול מוחלט.

נקודה זו דורשת ביאור: כיצד ניתן לומר שהרצון למלוכה תלוי רק בעם - הרי בפועל יש אנשים הרוצים למלוך, והצון זה קיים אצלם מצד עצמם, ללא התבטלות העם?

הביאור בזה: ישנה תכונה נוספת המכונה לפעמים גם כן בשם "מלוכה", אך למעשה שונה היא ממנה בתכלית, והיא - "ממשלה", שהוא עניין של רדייה ושלטיה.

ההבדל בין מלוכה לממשלה הוא, שממשלה באה מתמונתו הייחודיות של המושל - לפעמים מחוקו ותוקפו הגשמי, ולפעמים מכוחו המיוחד להשיל אמתו ולשדר' פחדו על אחרים. ועיקר העניין הוא שהממשלה באה בעל כרחם של העם, שאין להם ברייה והם נאלצים לקבל את מרותו של השליט.

(וכמו ממשלת ארם על בעלי חיים, ש"זעזע קטן ינוגז עדר גדול של בעלי חיים מרובי הכח הגבורה". דבר זה מגיע כתוצאה מכוחו המיוחד של האדם שהוא "דוגמת אדם העליון המושל על ארבע חיות שבכוכב ככה" - ראה בה"ד הקטן תש"ו, ראה בלקטני תורה אגוד ל"ד).

לעומת זאת במידת ה'מלכות', הרי המלך מצד עצמו הוא 'אדם רגיל', שכן מצד כוחותיו הגלויים

הוא אינו ב'אין-עוין' משאר העם, ואף יתכן שיש בעם אנשים חכמים או חזקים ממנו. המלוכה נוצרת מתוך רצון העם - "ומלכותו ברוצן קיבלו עליהם". וכיוון שהיא באה ומתעוררת מותעם, הרי תכונה הוא

רק 'דוממות' חיצונית שמגיעה מותעם ומופנית כלפי העם - אבל אינה תכונה אישית של המלך (אלא שכל זה הוא קודם ההכרזה, מה-שאיז-כן לאחריה מתגלים במלך כוחות מיוחדים - ראה בספר 'מחברת עמ' 6).

ומצינו בדרושי חסידות משל על מלכות. מאדם שהוא 'נאם' טוב, שבכוחו לסחוף את הקהל, למרות שאינו אומר שום דבר, דהיינו שאינו מברר דברי חכמה או רגש מיוחדים. זאת בשונה מאדם שיש לו 'מרות פנימית' כמו חכם או בעל רגש מיוחד, שאומר בפני הקהל את הנבטו או רגשותיו.

ההבדל בין מלכות לממשלה הוא גם במסרתם של המושל והמלך: שאיפתו של המושל היא לשלוט כמה שיותר, גם אם העם לא מעוניין בכך. אבל למלך נוגע שהמלכות תבוא כמה שיותר מצד העם, ולא נוגע לו השליטה לשעצמה. במילים אחרות, למלך נוגע הביטול של העם ולא השליטה שלו, מה שאין כן בממשלה שבה העם לא מתבטל למלך, הוא נשלט מחוסר ברייה.

[ולהעיר, שבפרט זה - שמלכות באה מותעם, היא דומה ל'דמוקרטיה' שבה העם קובע (ובן המלך עצמו הוא 'דמוקרט', שנוגע לו שהעם ירצה ויקבל המלכות), מאידך, בפנימיות העניין היא שונה ממנה בתכלית, שהרי בדמוקרטיה העם הוא 'מציאות', והשליט הנבחר צריך לרצות את העם, ואילו מלכות ענינה ביטול העם. ולכן מלך אמיתי לא מנסה לרצות את העם].

ונמצא אם כן, שהמלך לא מעוניין להיות מלך, שכן המלוכה אינה מבטאת שום כוח ועילוי שלו, ואף אינה מבטאת את השליטה שלו. אלא רק את הביטול של העם. ולכן הוא באמת לא רצה בכך, שכן מודע שאדם ירצה ללאת 'דוממות' זו, המופנית אך ורק כלפי הווילת?!

וביאור העניין הוא, ששורש המלכות הוא בעצם הנפש, שמופשת מכל תוכן ועילוי, ולכן יכולה לבוא ממנו מידה כזו שגם בה אין שום כוח ועילוי.

בשבת הוריה לה' יתברך, מוגש בזה לפני ציבור הלומדים מאמר נוסף בסדרת 'ביאורים במאמרי רבינו'.

מאמר זה נאמר על-ידי כ"ק אדמו"ר בהתוועדות שבת פרשת חוקת-בלק י"ב תמוז ה'תשכ"ט, ויצא-לאור במוגה בקונטרס י"ב-י"ג תמוז תש"א.

בקונטרס זה נוספו למאמר קיצורים וסיכומים, ונתבארו הענינים והמושגים המובאים בו. הביאורים נלקטו ונכתבו על ידי הרה"ת ר' מנחם מענדל שיחי' אשכנזי, והסתיענו רבות בהסברים שהשמיע הרה"ח ר' יואל ע"ה כהן בהודמניויות שונות.

תודתנו נתונה להרה"ת לוי יצחק שיחי' אפשטיין על כתיבת הסיכומים ועריכת הביאורים. כמו כן אנו מודים להנהלת קה"ת על נתינת רשות מיוחדת להדפסת המאמרים.

מאמר מובאר זה, מצטרף למאמרים ושיחות שיצאו לאור על ידינו בשנים קודמות, ובייחוד לסט הספרים "ביאורים במאמרי רבינו", שני כרכים, המאגד שלושים ואחד מאמרים.

בשעה טובה ומוצלחת יצא לאור בימים אלה הספר השלישי בסדרה, הכולל שבע-עשרה מאמרים נוספים מסודרים לפי מועדי השנה, ערוכים מחדש בצורה בהירה. את הספרים ניתן להשיג בקה"ת ובתנויות הספרים המובחרות.

כבר אמר דוד המלך, "שיגאות מי יבין" (תהלים יט, ט), ויתכן שנפלו אי-הבנות בענינים המבוארים. על כן בקשתנו שטוחה בפני ציבור המעיינים לשלוח אלינו את הערותיהם ונתקן בהזדמנות הראשונה א"ה.

הי רצון מהשי"ת שהעיסוק בדא"ת בכלל ובתורת רבינו במיוחד, יזוז את קיום הייעוד: "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" (ישעיה יא, ט).

י"ב-י"ג תמוז ה'תשפ"ד

כתובת למשלוח הערות: ת.ד. 485 כפר חב"ד. או: mm.ashkenazi@gmail.com

הכח להולכים באורחותיו, שהשכל לא יסתיר על האמונה, וכן שהחוצה לא יעלים על

ה'ממעינות'.

**סעיף יד:** והו שנאמר בפרה דבר אל בני ויקחו אליך, שעל-ידי ישראל נמשך גם למשה המעלה של 'חוקה' בפרה. ומאידך, משה הוא הממשיך לישראל הכח לקיים החוקים. וכיוון שמשה ידע טעם פרה, ניתן ממנו הכח שהאמונה תתקבל גם בשכל. והו 'זאין לך רשות להרהר' – שגם בשכל מונח עניין הקבלת עול. ועל-ידי זה נעשה שריפת פרת הגלות בגאולה השלימה.

## מילואים

ולכן הביטול שלהם לא היה ביטול בתכלית (והו מה שכתוב באברהם "זאני עפר ואפר", שגם אפר הוא מציאות).

אבל הביטול שלאחרי מתן תורה הוא ביטול בתכלית, בדוגמת הביטול דמשה (מקבל התורה) שאמר "ונתנו מה", וטעם הדבר הוא, שביטול זה נובע מן שבתורה ומצוות שניתנו במתן תורה ושנה המשנת העצמות (ראה במורה אור פישת וראו פ"ג ב, ד"ה ריבוי תשביש סי'ט).

**לביאור י:** ענין זה שהתורה "גם לאחרי שנתלכשה בתכמה" היא "תורת משה עברי" שייך דווקא אצל משה רבינו, מה-שאין-כן למשל על חכמה דאצילות, לא נאמר שהיא "עברי".

כלומר, לו צייני שמתן תורה לא היה על-ידי משה, אלא על-ידי חכמה דאצילות, הרי אף שהיא בביטול מוחלט – לא היתה בבחינת "עברי".

ויש לבאר זה וברקיעים: אצל האדם, כח השכל עניינו הוא שיכול להשכיל. אבל על חכמה דאצילות נאמר "איהו ויהיה חד". פירוש, שכל מציאות החכמה הוא ביטוי לכן שהקב"ה הוא אין סוף. כלומר, מאחר שהוא אין סוף וכלי הגבלה – יש לו גם את השלמות שישנם אצלינו כגון חכמה (ולא שישנה חכמה ואחר-כן היא מיוחדת עם האין-סוף) והו פירוש "הוא המדע והוא היודע".

אמנם, אף-על-פי-כן, הרי כל זה הוא גדר של חכמה, ולא נאמר עליה "עברי". שכן סוף סוף הרי המצאות

גם חסרון שלו. ולכן העילוי שנעשה על-ידי תפילה הוא גם אצלו.

**סעיף יב:** ובהו יובן יתרון האור שנעשה על-ידי הגאולה, אף שלגבי הנשיאים לא היה המאסר עניין של חושך. כיוון שהם רועי ישראל, הרי ההעלם שהיה בישראל הוא גם לגביהם. ולכן בגאולה נפעל יתרון האור.

**סעיף יג:** ויש לומר, שגם יתרון האור ביי"ט כסלו וי"ב תמוז הוא בגילוי עצמות אור אין-סוף – שחיבור הנס והטבע היה באופן שהטבע לא העלים על הנס, והוא על-ידי שנתגלה במלכות שרשה האמיתי. ועל-ידי זה ניתן

**לביאור ח:** ומה שמצינו מסירות נפש באומות העולם הוא מתוך טעם ודעת וחשבון, שמוגיע למסקנה שהרווח ממיתתו גובר על הרווח בהמשך חייו. וכגון שמוסר עצמו למיתה כדי שיזכה לפרסום נצחי, שאו הריגת הגוף נחשבת ל'מסחר' על-מנת להרוויח שמציאותו תהיה גדולה יותר, ולא נחשבת ליותר והתבטלות.

כמו כן, יתכן גם מסירות נפש אצל גוי באופן פחות גם, כגון שאם מברחים אותו לעשות הפוך משיטתו אזי הוא קץ בחייו ומגיע למסקנה 'למה לי חיים?'. במצב כזה הוא אינו מתכוון להרוויח, אלא שאינו מוכן להמשיך לחיות ולסבול. וכמובן שגם זה אינו ביטול.

אמנם, גם אצל גוי ייתכן מסירות נפש בשביל האידאל ועבור האמונה ברעיון מסוים, אך עדיין אין זה דומה למסירות נפש של יהודי, שכן באומות העולם יש לאדם שני ברירות ובהן בדרך מסוימת. מה-שאין-כן אצל יהודי, כשמתגלה נקודת היהדות, אין שני דרכים (ראה בקלי"ש ח"כ ע"פ ע"ג).

**לביאור ט:** ואף שגם האבות קיימו את כל התורה עד שלא ניתנה, הרי עניין הביטול בקיום המצוות התורהש דווקא על ידי משה.

וביאור העניין: לימוד התורה וקיום המצוות של האבות קודם מתן תורה, אף שגם הוא היה בביטול – לא היה זה ביטול בתכלית. וטעם הדבר הוא, כיון שעבודת האבות הגיעה רק עד שורש הנבראים, ולגבי שורש הנבראים יש תפיסת מקום להנבראים,

הכח לקיום המצוות בקבלת עול, בא ממשה שעניינו ביטול • משה ידע טעם פרה, אבל כשיש חסרון בישראל חסר גם אצלו ולכן יש לו גם מעלת החוקים • משה נותן כח לישראל שהקבלת עול יורגש גם בשביל • ודו עניין 'תפילה למשה' – 'תפילת עשיר', שמצד מעלת עבודת הנבראים, ממשך משה עצמות אור אין-סוף בתוך גודי הדמטה.

## בס"ד. ש"פ חוקת-בלק, י"ב תמוז ה'תשכ"ט\*

**וידבר ה' אל משה** גי' זאת חוקת התורה גי' ויקחו אליך פרה אדומה גי', ופידש רש"י ויקחו אליך, לעולם היא נקראת על שמך, פרה שעשה משה במדבר. וצריך להבין, הרי רק פרה הראשונה עשה משה, ולמה נקראות כל הפרות (שמונת הפרות שעשו אחר-כך, וגם פרה העשויה שיעשה מלך המשיח?) על שמו ענינו ותוכנו א, מוכן, דזה שכל הפרות נקראות על שמו הוא לפי שזה (השייכות למשה) הוא ענינם ותוכנם. ועל-פי זה צריך להבין עוד יותר זה שהפרות נקראות על שם משה, הרי עשיית הפרות הייתה על-ידי הכהנים. [וגם פרה הראשונה נעשתה על-ידי אלעזר הכהן, ופירושו פרה שעשה משה הוא לכאורה רק שנעשתה על-פי הוראתו וציוויו], ומהי שייכותן למשה, ועד שנקראות על שמו. הביאור לשאלה זו – בסעיף ב.

**סיכום:** רש"י מפרש שפרה אדומה נקראת לעולם על שם משה, וידוע ששמו של דבר מורה על עניינו. וצריך להבין מהו שייכות כל הפרות למשה, ובפרט שבפועל נעשו על ידי הכהנים.

<sup>(*)</sup> יצא לאור בקונטרס תג האגולה י"ב"ג"ג תמוז	רפה ואילך.
<sup>(*)</sup> תשנ"א, "לקראת תג האגולה י"ב"ג"ג תמוז . . . י"א	(4) רמב"ם הל' פרה אדומה פ"א ה"י"א.
תמוז, ה'תשנ"א**.	(5) פרשנותו יט, ג.
(1) פרשתנו (תוקף) יט, א-ב.	(6) על דרך פרה העשירית שיעשה מלך המשיח.
(2) רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג.	שהפירוש (בפשוטו) הוא לא משיח עצמו יעשה (כי עשיית הפרה צריכה להיות על-ידי כהן), אלא שיעשה על-פי הציווי שלו.
(3) שעתה"ה פ"א פ"א. וראה באריכה תשובות וביאורים	
(קד"ת תשל"ד) סימן א (נרפס באגרות-קודש ח"א ס"ע	

## ביאורים במאמרי רבינו

**א "שמו של כל דבר אשר יקראו לו מורה על ענינו ותוכנו"**  
 בשונה משאר הלשונות, בהן השמות שניתנו לכל דבר הן שמות הסמניים (שהוסכם לקרוא כך מטעמי נוחות, על מנת שבני אדם יוכלו להבין זה את זה), הרי שמו של כל דבר כפי שנקרא בלשון-הקודש מכבא את עצם מהותו של הדבר, ושם זה הוא חיובו ושושנו.

**ובלשון אדמ"ר הזקן** (שער היחוד והאמנה פ"א):  
**"כל הנבראים שבנוולם, השמות שנקראים בהם**

<sup>(\*)</sup> וקדמיה, שמוצאו זה שייך במיוחד לשמה זו (תשנ"א נב), י"ל תמוזתו. (שם תמוזתו לשמה, תמוזת צדי"ק שבתולדות.)  
<sup>(\*)</sup> מביאר תמוזת תפלה למשה, תמוזת צדי"ק שבתולדות.

## סיכום כללי

**סעיף א:** רש"י מפרש שפרה אדומה נקראת לעולם על שם משה, וידוע ששמו של דבר מורה על ענינו. וצריך להבין מהו שייכות כל הפרות למשה, ובפרט שבפועל נעשו על ידי הכהנים.

**סעיף ב:** בלקוטי תורה מכאר שפרה אדומה היא כללות מצוות התורה (ולכן נאמר בה 'זאת חוקת התורה'). ובהו יבן הטעם שנקראת על שם משה, שהוא עניין הביטול, והוא הנותן כח לקיום המצוות במסירות נפש ובאופן של חוקים.

**סעיף ג:** אבל צריך ביאור: כיוון שמשה השיג טעם פרה, איך בא ממנו הכח לקיום באופן של 'חוקים'? ואף שגם במשפטים ישנו הרצון שלמעלה מטעם – הרי החדוש בפרה הוא שרק הרצון בגילוי, ולאכאורה אצל משה אין חדוש זה?

**סעיף ד:** ויובן בהקדים מ"ש 'תפילה למשה', ומבואר בוודוה שדו"א 'תפילת עשיר', כלומר, שזוהו ענינו הכללי של המומחר (וש"ך ל"ט כסלו – שהוא שיעור התהילים של יום זה, וממילא גם ל"ב תמוז, ובפרט בשנת הצד"ק).

**סעיף ה:** והנה אדמ"ר מהורש"ב מקשה מהו 'תפילת עשיר', אחרי שהוא 'מושפע בריבוי השפע?' (שהרי יד' מחסורי כולל גם דברים שאינם הכרחיים ובלעדיהם אין חסרון – סוס ועבד). ואצל משה קשה יותר, שהרי היה גם עשיר ברוחניות, היינו שקיבל מעצמות אור אין-סוף שלמעלה מהעולמות (שהרי גילוי הסובב, כיוון ששייך לעולם, נכלל בידי מחסורו').

**סעיף ו:** והביאור: פירוש 'תפילת עשיר' בפשטו, היא שמתפלל בגלל עשירותו. ודיינו, שמשוה מקבל מעצמות אור אין-סוף, ולכן גם בקשתו עבר ספירת המלכות, כנסת ישראל

**סעיף ז:** ועוד זאת, שגם לגבי משה עצמו

התחדש עילוי זה: הגם שאצלו האיר גם קודם עצמות אור אין-סוף בגילוי – הרי זה רק כחינה חיצונית, אבל בפנימיות, ענינו העיקרי הוא ידועה ישראל, וחסרונם של ישראל הוא

ידי שמצות פרה אדומה היא חוקה לגבי ישראל, היא חוקה גם לגבי משה. ובה מתרבת השאלה שבסעיף ג. וזהו דבר אל בני ישראל ויקחו אליך גז', דעל-ידי דבר אל בני ישראל – על-ידי זה הוא ויקחו אליך, הענין דזאת חוקת התורה בנוגע למשה. אלא שענין זה (שמשישראל נמשך למשה) הוא בנוגע להמצוה עצמה, דזה שהיא חוקה (כלי טעם) הוא בעיקר בישראל. אבלבנוגע לקיום המצוה, בכדי שישאל יוכלו לקיים המצוה דפרה אדומה ועל דרך זה כל המצוות בכיטול דקבלת עול (כאופן דחוקה חקתי גזירה גזרתא), הנחנת כח על זה הוא ממש, שענינו הוא ביטול, ונחנו מה. ויש לומר, דעל-ידי שמשה ידע טעם פרה, והביטול דקבלת עול נמשך גם בההשגה שלו, ניתן הכח לכל אחד מישראל שהאמונה והקבלת עול יונח (ואל יך אָפּלייגן) גם בהשכל שלו.

**יִישׁ לומר**, דזהו שאמרו רז"ל חוקת<sup>73</sup> חקתי גזירה גזרת ואין לך רשות להרהר אחריה<sup>74</sup>, שהקבלת עול שלו היא באופן שלא רק שהוא מקיים בפועל ציווי הקב"ה (גם כשאנו מבין), אלא שאינו מהרהר כלל, כי גם בשכלו מונח הענין דקבלת עול. ויש לקשר זה עם מאמר המדרש<sup>75</sup> שפרה אדומה רומזת על הגלויות, פרה זו מצרים אדומה זו בכל תמימה זו מדי אשר אין בה מום זה יין, כי על-ידי זה שהשכל הוא באופן שמונח אצלו הענין דקבלת עול שלמעלה מהשכל, הוא הכנה קרובה לגאולה העתידה, שהגילוי אלקות בעולם יהיה גם מצד העולם. זוהי השייכות דזאת חוקת התורה לשריפת הפרה, דעל-ידי שהקבלת עול הוא באופן שאינו מהרהר, כי גם בשכלו מונח הענין דקבלת עול, נעשה שריפת הפרה שרומזת על הגלות, כפתגם הידוע דבעל הגאולה<sup>76</sup>, והולכים כולנו יחד עם נשיאנו בעל הגאולה בראשנו להגאולה האמיתית והשלמה בכיאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

**סיכום:** וזהו שנאמר בפרה ידבר אל בני ישראל ויקחו אליך, שעל-ידי ישראל נמשך גם למשה המעלה של חוקה בפרה. ומאידך, משה הוא הממשך לישראל הכח לקיים החוקים. וכיוון שמשה ידע טעם פרה, ניתן ממנו הכח שהאמונה תהקבל גם בשכל. וזהו "זאין לך רשות להרהר" – שגם בשכל מונח ענין הקבלת עול. ועל-ידי זה נעשה שריפת פרת הגלות בגאולה השלימה.

<sup>73</sup> פריש"י ריש פרשתנו, מיזמא טו, ב.

<sup>75</sup> אגורה-קודש שלו ח"ו ע' שעב. "היום יום"

<sup>74</sup> ל"ש פרישתנו רמז תשנט.

בתחלתו.

**ב) והענין** הוא, דאיתא בלקר"ת, דהטעם על זה שכפרה אדומה נאמר זאת חוקת התורה ב ולא זאת חוקת הפירה, הוא, לפי שמצות פרה אדומה היא כללות התורה. ולכן, כמו שהתורה נקראת על שמו של משה כמ"ש זכרו תורת משה עבדי, כן גם פרה אדומה, שהיא כללות התורה, נקראת על שמו של משה<sup>77</sup>. ולכאורה יש להוסיף, דמ"ש בלקר"ת שמצות פרה אדומה היא כללות התורה, הכוונה היא בעיקר למצוות התורה [כמוכן מהביאור בלקר"ת שסי, דזה שמצות פרה אדומה הוא כללות התורה הוא כי יסוד כל המצוות הוא רצוא ושוב ג, ופרה אדומה הוא ענין רצוא ושוב ז]. ועל-פי זה כללות מצוות התורה שייכות למשה.

**יִישׁ לכאר זה ה על-פי מ"ש בתניא:** דהטעם על זה שצויה משה רבינו לדרור שנכנסו לארץ לקרות ק"ש פעמיים בכל יום לקבל מלכות שמים במסירת נפש (אך שהבטיח להם פחדכם ומוראכם יתן ה' וגו'<sup>78</sup>) הוא מפני שקיום התורה

<sup>77</sup> ריש פרשתנו (נו, א).

<sup>78</sup> מלאכי ג, כב.

<sup>79</sup> שבת פט, א.

<sup>10</sup> ראה על דרך זה כלי יקר כאן.

## ביאורים במאמרי רבינו

**ב ז'זאת חוקת התורה** "כלומר, שלכאורה היה צריך לכתוב "זאת חוקת הפרה", ומדוע נאמר "זאת חוקת התורה", שמכך משמע שזוהי החוקה של כל התורה?

**ג יסוד כל המצוות הוא רצוא ושוב** "כי ענין המצוות הוא לפעול בעניני העולם שתי פעולות מקבילות, מצד אחד – והתללות באלקות, רצוא. ומצד שני, המשכת אלקות למעלה למטה, שוב" (לקוטי תורה שבתיבת רבינו ז').

**ד 'פרה אדומה הוא ענין רצוא ושוב'** "מצות פרה אדומה הוא כללות ענין זה דבחינת הרצוא ושוב – הרצוא זהו ענין שריפת הפרה לאפר, והשוב זהו ענין ונתן עליו מים חיים אל כלי" (לקוטי תורה סו).

כלומר, פרה אדומה משלבת את שני הניגודים של אש ומים – שריפת הפרה באש הוא ענין של עליה ורצוא; אך את אפר הפרה מערבים יחד עם מים, שהם ענין של ירידה ושוב, כי מים נטבעים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך.

הנב.

ומצוות תלוי בזכירת ענין המסירת נפש ז. ויש לומר, דזה שמשה דקא ציוה זה לדור שנכנסו לארץ הוא, כי מסירת נפש הוא ענין הביטול ה, וכיון שהאדם הוא מציאות (היפך ענין הביטול), לכן, בכדי שענין המסירת נפש יהיה אצלו בגילוי [ובאופן שיהיה קבוע בלבו תמיד ממש יזמם ויללה לא ימיש מזכרונו<sup>[א]</sup>], צריך לזה נתינת כח מיוחדת. והנתינת כח הוא על-ידי משה, כי משה הוא ענין הביטול, ונחנו מה<sup>[ב]</sup>. ט. ולכן על-ידי שמשה ציוה<sup>[ג]</sup> לדור שנכנסו לארץ לקבל עליהם (פעמיים בכל יום) מלכות שמים במסירת נפש, על-ידי זה ניתן להם הכח לזכור תמיד ענין המסירת נפש שלהם. וזוהו לעולם היא נקראת על שמך, כי קיום התורה ומצוותיה [דפרה אדומה היא כללות התורה ומצוות] תלוי בזכירת ענין המסירת נפש. והכח

<sup>[1]</sup> על-ידי משה רבינו ושהציווי נאמר במשנה תורה? ועל-פי מ"ש בפנים יש לומר שבוה מרזו שהבט על זכירת המסירת נפש הוא ממשח. וכדי להודיש זה עוד יותר מוסף "במשנה תורה" – משמנה תורה אמר משה לא רק בחור שליח אלא מפי עצמו (מגילה לא, ב וראה פרי"ש סט), היינו שזה נתעצם בהשגתו <sup>1</sup> (ראה לק"ת שה"ש כ, א).

<sup>[2]</sup> לשון אדה"י בתניא שם.

<sup>[3]</sup> בשלה סו, ת.

<sup>[4]</sup> על-פי מ"ש בפנים יומתק לשון אדה"י בתניא שם "למה ציוה משה רבינו ע"ה במשנה תורה לדור שנכנסו לארץ כו" – ולמאור הח"ל "למה נצטוו הדור שנכנסו לארץ כו"י, ומה נגזע בזה שהציווי יהיה

## ביאורים במאמרי רבינו

ז 'קיום' התורה ומצוות תלוי בזכירת ענין המסירת נפש"
"שלצמח היצר... קל מאד מיסורי מיתה ה"<sup>1</sup>

ויסורי מיתה ה"י היה מקבל באהבה וברצון שלא לפרד מייחרו ואחרותו יתברך... וכל שכן שיש לו לקבל באהבה וברצון כדי לזכור בו לעולם ועד... שקיום התורה ומצוותיה תלוי בזה שיזכור תמיד ענין מסירת נפשו לה' על יחודו... כי בזה יוכל לעמוד נגד יצרו לצדו"<sup>2</sup> (נחמ פירק נח).

ח 'מסירת נפש הוא ענין הביטול'
כלומר, מסירות נפש היא לא המעשה הגשמי של מסירת הגוף למיתה, אלא עניינה שמוסר את עצמו ושמותו על מציאותו, וזה שייך דווקא ליחידה. מה-שאינו-כן מסירת הגוף למיתה, יתכן שלא תהיה כלל מפני מסירות והתבטלות, אלא הויכף מזה.

דנהא, מצינו באומות העולם שנסרו עצמם למיתה על דרכם, ולמאורו הוא דבר שלא שחיי אין להם בחינת היחידה? ראה במילואים.

## ביאורים במאמרי רבינו

**ויש** לומר, שהגילוי דאור איך-סוף שלמעלה מסובב ומלא החיבור דנס (ששרשו מסובב) וטבע (ששרשו ממלא) הוא רק שנגש בהם ענין

שלמעלה משניהם, שעל-ידי זה הם מתחברים. אבל זה שהטבע עצמו היה אז באופן שלא העלים והסתיר על הנס, ועד שגם המנגדים [שנשארו אז בתקופם] ומ"מ הוכרחו לסייע [על-ידי התוקף שלהם] בהשחרור והגאולה, הוא על-ידי שבהמלכות עצמה (שורש הנבראים) נתגלה שרשה האמיתי. ועל-פי זה יובן עוד יותר הקשר והשייכות דהגאולה להזממור תפלה למשה, תפלה עשירי, דענין חפלת עשירי הוא מיינה פלונית כו' גזור שתכונה, המשכת גילוי עצמות אור איך-סוף במלכות.

**ולוהוסיף**, שעל-ידי החיבור דנס וטבע שהי"ה בהגאולה, ניתן הכח לכל ההולכים באורחותיו של בעל הגאולה, שהאמונה שלמעלה מהשכל (נס)

תומשך גם בשכל (טבע), ושהשכל לא יעלים ויסתיר על האמונה. ועל דרך זה הוא בנוגע להענין דיפוצו מעינותיך חוצה [שהותחל בהגאולה דיי"ט כסלוי, וניתוסף עוד יותר בהגאולה דיי"ב תמוז] שעל-ידי החיבור דנס וטבע שהי"ה בהגאולה ניתן הכח להפיץ המציינות דפנימיות התורה (שלמעלה מהעולם, נס) חוצה, ובאופן שגם כשהם נמצאים חוצה נראה בגלוי שהם המציינות דפנימיות התורה. וזה שגם כשהם נמצאים חוצה הם באופן שרואים בגלוי שהם מעיינות, הוא לא רק מפני שהמעיינות הם בגילוי אלא גם מפני שהחוצה נעשה באופן שאינו מעלים ומסתיר על המציינות, ויתירה מזו, שהוא כלי להמעיינות. וזה נעשה הכנה קרובה לקיום היעוד ונגלה כבוד הוי"ה וראו כל כשר יחדו כי פי הוי"ה דיברי<sup>2</sup>, שהבשר יראה אלקות (לא רק מצד הגילוי דכבוד הוי"ה, אלא גם) מצד הבשר עצמו.

**סוכו**: גם יתרון האור ביי"ט כסלו ויי"ב תמוז הוא בגילוי עצמות אור איך-סוף – שחיבור הנס והטבע היה באופן שהטבע לא העלים על הנס, והוא על-ידי שנתגלה במלכות שרשה האמיתי. ועל-ידי זה ניתן הכח להולכים באורחותיו, שהשכל לא יסתיר על האמונה, וכן שהחוצה' לא יעלים על המציינות.

(י' **וזהו** ויכר ה' אל משה גוי' דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה גוי', וזה שהפרה נקראת על שמו של משה – הגם שענין המיוחד שבמצות פרה אדומה הוא שהחוקה שבה (רצון שלמעלה מחכמה) הוא בגילוי, וכיון שמשוה ידע טעם פרה הרי לגביי אין חילוק בין מצות פרה אדומה לכל המצוות – כי על-

<sup>[1]</sup> ספר השיתות תורת שלום ס"ע 112 ואילן.

<sup>[2]</sup> ישעי' גז, ה. וראה לעיל ח"ג ע' קצג ובהערת שם.

== **ביאורים במאמרי רבינו** ==
לזה (ראה אה"ק סי"ט), אך באופן זה, החיבור אינו אמנם בהמשך הסעיף (בקטע השני) מנאר שייך לתוכן של נס וטבע עצמם, שהם עצמם לא בעומק יותר, שהטבע אינו מעלים כי הוא עצמו הנתעלו. נעשה כלי להנס. (ועל דרך המכאון בדי"ה כימי צאתי תשי"ט).

כה ‏זאת חוקת התורה גוי

ההעלמות וההסתרים דהמאסר הם רק בחציצוניות], איך נעשה על-ידי זה יתרון האור. ויש לומר מהביאורים כזה, דכיון שעיקר ענינם של הנשיאים הוא זה שהם רוצי ישראל ונשיאי ישראל, לכן, ההעלם וההסתר דהמאסר שהייה בנוגע ישראל הוא העלם והסתר גם לגבי הנשיאים. ולכן, בהגאולה מתמאסר, כשהתחושך נהפך לאור, נעשה יתרון האור.

**סיכום:** ובהו זיבן יתרון האור שנעשה על-ידי הגאולה, אף שלגבי הנשיאים לא היה המאסר עניין של חושך: כיוון שהם רוצי ישראל, הרי ההעלם שהייה בישראל הוא גם לגביהם. ולכן בגאולה נפעל יתרון האור.

(ג) **והנה** נחבאר לעיל (סעיף ד) שהשייכות דהגאולה די"ט כסלו ודי"ב תמוז להמזמור הפלה למשה הוא (הן להענינים הפרטיים שנאמרו בהמזמור ומכש"כ) לענינו ותוכנו דכללות המזמור – תפלה למשה, תפלת עשיר. ועל-פי המובא לעיל מהמאמר דענין העשירות הוא גילוי עצמות אור איך-סוף שלמעלה מסוכב [נההשייכות דתפלת עשיר (מדינה פלונית כו' גזור שתיבנה) לעשירות היא כי בכדי שבנין המלכות (המזוינה) יהי"ה בבחינת בנין עדי עד הוא על-ידי שנמשך בה גילוי עצמות אור איך-סוף], יש לומר, דיתרון האור שנעשה בהגאולה די"ט כסלו ודי"ב תמוז הוא המשכת גילוי עצמות אור איך-סוף שלמעלה מממלא וסוכב.

**ויש** לומר, דזהו שהגאולה (די"ט כסלו ודי"ב תמוז) היתה נס גלוי שלמעלה מהטבע, ואף-על-פי-כן הי"ה הנס מלוכש בטבע, והגם שהנס נתלבש בטבע הי"ה זה באופן שהטבע לא העלים והסתיר על הנס, ועד שראו כל אפסי ארץ שזוהו נס גלוי, כי שורש הטבע הוא משם אלקים, ממלא, ושרוש הנסים הוא משם חז"ה, סוכב, וכיון שבהגאולה הי"ה הגילוי דעצמות אור איך-סוף שלמעלה מסוכב וממלא, הכולל ומחבר את שניהם, לכן היתה הגאולה באופן שהנס והטבע נתחברו יחד, יחדו הוי"ה ואלקים הו'.

== **ביאורים במאמרי רבינו** ==

כלל .. לא יאונה לצדיק כל און .. אך שהעמלה והחיבור השלם הוא כשניהם קיימים - גם נס תעצור ביום ששי כשעה עשר וחצי לפני הצהריים וגם טבע. במצב זה, הנס לא שובר את הטבע, זהו פלא נפלא ממופת ה' במחשך כמו כל הנסים ולבושי טבע אינם מעלימים על הנס. וזהו חיבור הגלויים .. הרבי היה בכוחו שלא ללכת למאסר הוי' ואלוקים - ממלא וסוכב, וענין זה שייך מצד כלל .. ואם הוא הלך למאסר הרי זה בודאי בגלל העשירות.

כותנה פנימית בעבודת ה' (לקי"ז הפתחים ה"א ע' 55-65).

**מר חיבור נס וטבע**
מופשטת שלמעלה משניהם. והוא על דרך המשל הידוע משני שרים המנגנים זה לזה, כגון "מוכאל שר של מים וגבריאל שר של אש", שנאשר עומדים הם לפני המלך, "אין מכבים זה את זה". משום שלפני המלך הם בניטול ואינם מרגישים את המציאות שלהם שהיא מנגדת והפכית זה

ח ‏ביאורים במאמרי רבינו

לזכור תמיד ענין המסירת נפש הוא על-ידי משה, ועל-ידי האתפתותא דמשה שבכל דור<sup>17</sup>, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בעל השמחה והגאולה (ובמבואר מה שהקשה בסעיף א'). ויש לומר, דעל-ידי שעבודתו של נשיא דורנו בכל משך שלושים שנות נשיאותו<sup>18</sup> היתה במסירת נפש בגילוי, לכן הנתנת כח על זכירת המסירת נפש מאתפתותא דמשה שבודדונו הוא בגילוי עוד יותר.

**ולזהוסיף**, דמהביאורים כזה שמצות פרה אדומה היא כללות כל התורה [שלכן נאמר בה זאת חוקת התורה], הוא<sup>19</sup>, כי היסוד דכל

המצוות הוא שהם קיומם צריך להיות כדרך קבלת עול, חוקה<sup>20</sup> חקקתי גזירה גזרתי כמו ולכן, גם קיומם צריך להיות כדרך קבלת עול, חוקה<sup>20</sup> חקקתי גזירה גזרתי כמו קיום מצות הפרה. ועל-פי זה יזכר עוד יותר<sup>21</sup> זה שפודה אדומה נקראת על שמו של משה, כי בכדי שקיום כל המצוות (הגם שיש עליהם טעם<sup>22</sup>) יהי"ה באופן דזאת

<sup>[17]</sup> תקי"ט חסי"ט (קרב א. קיד. א').

<sup>[18]</sup> ב ניסן תרי"פ – יוד"ך שבט הישי"ת. ודאה לקי"ש חיי"ח ע' 303 ואילן.

<sup>[19]</sup> ראה לקי"ח ח"ד ע' 1056. ובכ"מ:

<sup>[20]</sup> נתחנא פרשתנו ג. שם ח. במדב"ר ריש פרשתנו. ועוד.

<sup>[21]</sup> היתרון בהביאור דלקמן הוא, כי מזה שפורה אדומה (שהוא כלילת התורה) נקראת על שמו של משה, משמע, שהמצוות עצמם שייכים למשה, ולפי הביאור דלעיל שהשייכות למשה הוא מצד המסירת נפש, אין זה נוגע להמצוות עצמם. כי זה שקיום התורה ומצוות הלוי בוכירת ענין המסירת נפש הוא "כי בזה יוכל לנתונך וגזר יצד"ך (תניא ספכ"י"ט) שהוא ענין צד"ך ולא חלק מקיום המצוה. שאם הי"ך אינו מפרע לו, ביכולת לקיים המצוה כשלימות ללא זכירת ענין המסירת נפש, מזה-שאי"ן-כן זה שקיום המצוות

**ביאורים במאמרי רבינו**
== **יא** **המצוות** **הם** **רצון** **העליון** **שלמעלה** **מהשכל**
לומר, בדרגת השכל, עיקר העניין הוא הטעם – המעלה או החיסרון שבדבר - וכמוצאה מוכ מתעורר הרצון. אבל הרצון בטוהרתו, אינו מצד טעם וסיבה (כגון מעלה או חיסרון שבדבר), אלא כל עניינו הוא משיבת הנפש ע"כ אני רוצה'.

בקים מצוות הצדקת.
אבל בבחינת הרצון האלקי שאינו מוגדר בגדר הספירות, הרי שם הרצון במצוות הוא למעלה מטעם, וכל עניינו הוא שכן הוא רצון ה'.

**יב** **בהערת** **רבינו** **22** **"ויפך** **השכל** **לנמרי"**
שוקי פרה אדומה מצד אחד מטוהרת את הטמאים ומצד שני מטמאת את הטוהרים (הכחן המזה).



חוקת התורה הוא על-ידי ההתורה (ומצותיה'), גם לאחר שנתלכשה בחכמה ושכל, נקראת על שמו של משה, שענינו הוא ביטול, תורת משה עבדי יי, ועל-ידי זה ישנה הנתנת כח לכל אחד מישראל (על-ידי בחינת משה שבוי<sup>23</sup>) שקיום המצוות שלו יהיה בביטול דקבלת עול, כקיום מצות פרה אדומה, זאת חוקת התורה.

**סיכום:** בלקסי תורה מכאר שפרה אדומה היא כללות מצוות התורה (ולכן נאמר בה זאת חוקת התורה). ובה יובן הטעם שבקראת על שם משה, שהוא עניין הביטול, והוא הנתון כח לקיום המצוות במסירות נפש ובאופן של חוקים.

**והנה** איתא במדרש<sup>24</sup> על הפסוק ויקחו אליך פרה אדומה, א"ל הקב"ה למשה, לך אני מגלה טעם פרה אבל לאחר חוקה. וצריך להבין דכיון שמשו השיג הטעם דכל המצוות, גם הטעם דמצות פרה אדומה, איך נמשך על ידו הנתנת כח לקיום המצוות באופן דחוקה חקקתי גזירה גזרתי הביאור לשאלה זו – בספרי יי. ולכאורה היה אפשר לכאר על-פי מ"ש במק"א<sup>25</sup>, שבכל מצוה ישנם שני הענינים דחוקים ומשפטים. כי כל המצוות (גם המצוות דעדות ומשפטים שיש עליהם טעם) הם רצונו ית', ורצון הוא למעלה מטעם יי, למעלה גם מהטעמים שבחכמתו ית', ולאחרי שהרצון דמצוות (גם המצוות דחוקים, ואפילו מצות פרה

<sup>23</sup> ראה לעיל ס"ע יד ואליך (וראה גם לעיל ח"ב

<sup>24</sup> ס"ע קסד ואליך). לעיל ח"ג ע' קמג ואליך.

<sup>23</sup> תניא רפמ"ב.

<sup>24</sup> במדב"ד פרשתנו פ"י"ט, ג. תנחומא פרשתנו ח.

**ביאורים במאמרי רבינו** ומבואר בזה (תורת משה ספר' מלקט ח"ד ע' 104) שמאחר וההתנתנות היא בכדי שגם השכל יבין את האמת, הרי הוא משתל שהתנתנות תהיה על פי אמיתית השכל - ללא הטייה של האמונה - בכדי שגם השכל כמו שהוא במציאותו ובגדרים שלו, יקבל את ענין האמונה.

ובהמשך לזה מבואר שם (תפ"ה<sup>26</sup>), שבמצב זה, כיוון שכל הסיבה לך שהשכל נשאר במציאותו - היא בשביל האמונה (וכדי שגם השכל כמו שהוא במציאותו יבין כמו האמונה), הרי נמצא, שענינו הפנימי של המציאות דשכל הוא ביטול. ועוד יש להוסיף, כי ענין זה, שהתורה "גם לאחר שנתלכשה בחכמה" היא "תורת משה עבדי" - שייך דוקא במשה רבינו, וראה במילואים.

די "רצון הוא למעלה מטעם" ראה לעיל ביאור י"א.

כל הגילויים, מ"מ, כיון שישראל היו חסרים הגילוי, ורק על-ידי עבודה (תפלתו של משה) נחדש הגילוי לגבם – גם לגבי משה נחדש הגילוי על-ידי תפלתו. [ולחוסיק, דזה שמשו הוא רוען של ישראל, זהו ענינו העיקרי. וכל המעלות שלו, כולל זה שהיה עשיר גם ברוחניות, בחינת דעת עליון שמקבל מעתק, הם טפלים, בחינת חיצונית, לגבי זה שהיה רוען של ישראל<sup>27</sup>]. וב-פ"י זה יובן יותר שגם לגבי משה נחדש הגילוי על-ידי תפלה, הגם שמצד העשירות שלו (בחינת דעת עליון) האירו אצלו גם לפני זה כל הגילויים, כי זה שהאירו אצלו כל הגילויים גם לפני מצד העשירות שלו הוא בחינת החיצונית שבו. אבל בנוגע להפנימיות שלו, זה שהוא רוען של ישראל, נחדש הגילוי על-ידי תפלה. ולכן העילוי שנעשה בהגילויים דלמעלה על-ידי שנמשכו על-ידי עבודה (תפלה), הוא גם בנוגע משה.

**סיכום:** גם לגבי משה עצמו החדש עליו זה. הגם שאצלו האיר גם קודם עצמות אור איך-סוף בגילוי – הרי זה רק בחינה חיצונית, אבל בפנימיות, עניינו העיקרי הוא ירועה ישראל, וחסרונם של ישראל הוא גם חסרון שלו. ולכן העילוי שנעשה על-ידי תפלה הוא גם אצלו.

**יב) וכמו** כן הוא באתפשטותא דמשה שכלל דור, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר בעל הגאולה, שענינו העיקרי והפנימי הוא זה שהוא רוען של ישראל, והענינים דישראל הם ענינו הנושא. ועל-פי זה יש לכאר העילוי שנתחדש בהגאולה די"ט כסלו ובהגאולה די"ב תמוז על-ידי המאסר, שהוא כיתרון האור מן החושך, דלכאורה, כיון שבנוגע להנשיאים לא שייך לומר שבהיותם במאסר היה לבגם איזה ענין של חושך, [וכמוכן גם מהשיחה הידועה דבעל הגאולה<sup>28</sup> בנוגע להמאסר של אדמו"ר הזקן שהמאסר היה בהסכמתו ית', דמוזה מוכן, שלגבם

<sup>26</sup> ולכן אמר "ראם אין מתני נא מספרך אשר נכתב

– מכל התורה כולה" (תשא לב, לב. פרש"י שם) – כי

אפילו תורה, אף שמשו נתן נפשו על התורה (מפליחא

לבשלה טו, א. שמו"ד פ"ל, ד. רש"י), אינה הפנימיות

**ביאורים במאמרי רבינו** מוב "דזה שמשו הוא רוען של ישראל, זהו למשך את העגלה, היא לא זה ממקומה, מפני שרובי לא רצה. שש שעות לפני זמן הדלקת נרות לא רצה הרבי לנסוע ללאה, והעגלה נעצרה באמצע הדרך, וכשהוגרל והחילים הבינו שאין זה דבר פשוט, שלפתע נשברו צירי העגלה, ובשתקנו אותם נפל סוס ומת, מביאים סוסים חדשים ואין הם יכולים להזיז את העגלה ממקומה, ביקשו את כ"ק רבנו שירשה לנסוע עד לכפר הסמוך, והרבי לא הסכים, ורק כשביקשו שירשה להעביר את העגלה מאמצע הדרך לשדה שבשולי הדרך הסכים הרבי על כך, ושם שבתו .. אילו נעצרה העגלה בזמן הדלקת נרות לא היה בכך משום חידוש

מג "המאסר היה בהסכמתו" "אילו לא הסכים הרבי לא היו אוסרים אותו. שבוים ששי

בזמן הדלקת נרות לא היה בכך משום חידוש

דעת עלין שמקבל מעתיק (עצמות אור איז-סוף שלמעלה מוסוב) הייה ביכלתו להמשיך במלכות אור זה בדרך מלמעלה למטה, כי על-ידי שהמשכת האור היא על-ידי תפלה, עבודת האדם (בדרך מלמטה למעלה), נשלמת הכוונה שבשכיבה נאצל האור, ועל-ידי זה נעשה בו עלייה ומיתוסף בהכלי גבול שלו. שהכלי גבול שבו הוא לא רק כמו שהוא מצד עצמו, עצם האור שאין שייך בו צמצום וסילוק, אלא (גם) כמו שהוא מצד העצמות מא. ולכן, בנין המלכות שנעשה על-ידי האור כמו שנמשך על-ידי תפלת משה הוא בנין עדי עד.

**סיכום:** כיוון שכונת הבריאה היא בשביל עבודת האדם, הרי גם הגילויים שלצורך הבריאה – נעשים על ידי עבודתו, שעיקרה אהבת ה'. ולכן ממשיך משה בהפילה, כי כשהאור נמשך על-ידי עבודת האדם – נשלמת הכוונה שבו, ובוה נוסף בבליג שלו – שאינו רק מצד עצמו, אלא מצד העצמות. וכך נעשה בנין עדי עד.

**יא) וצריך ביאור, דהעילוי שנעשה בהגילויים דלמעלה על-ידי עבודת האדם הוא (בעיקר) כשהתחשבה והגילוי שלהם היא על-ידי עבודת האדם, וכיון דזה שעל-ידי תפלת משה היתה ההמשכה והגילוי הוא רק בנוגע כנסת ישראל (כנסת ישראל כפשוטו, וגם ספירת המלכות), אבל בנוגע למשה איז שייך לכאורה לומר שההמשכה והגילוי היתה על-ידי תפלתו, שהיי משה הוא עשיר, דענין העשיר הוא שמאירים אצלו בגילוי כל הגילויים ואפילו הגילוי דעצמות אור איז-סוף שלמעלה משייכות לעולמות, ועל-פי זה, העלייה וההוספה שנעשית בהאור על-ידי תפלת משה היא לכאורה רק לגבי אחרים ולא לגבי משה עצמו. ריש לומר הביאור כזה, דכיון שמשנה הוא ריען של ישראל, לכן, כשחסר איזה ענין בכנסת ישראל, הוא כמו שחסר הענין גם אצלו, דנוסף לזה שהצער שלו על זה שחסר לישראל הייה צער גדול ביותר כאילו עצמו הייה חסר, הנה גם החסרון דישראל הייה החסרון שליג'. כי משה וישראל הם חד, ובלשון רש"י<sup>66</sup> שמשנה הוא ישראל וישראל הם משה. ולכן, הגם שמשנה הייה עשיר והאירו בו**

<sup>66</sup> ראה הערה הקודמת.  
<sup>67</sup> וזה תפלת משה נקראת תפלת עשיר – אף שהחסרון כנסת ישראל (שעל זה התפלל) הוא (כמו)

**ביאורים במאמרי רבינו**  
**מא "שהכלי גבול שבו הוא .. (גם) כמו כמות מצד העצמות"**  
 ענין זה צריך ביאור: מה פירוש הדבר שהכלי גבול של העצמות הוא יותר מהכלי גבול של עצם האור?

גבול של העצמות הוא יותר מהכלי גבול של עצם האור?  
 כלומר, עד עתה נתבאר שעצם האור הוא דרגה גבול האמיתי, שאין לו שום גדר כלל.

אדומה) נמשך ונתלבש בחכמה (דחורה), ניתוסף בהם טעם טו. והחילוק שבין המצוות דעות ומשפטים להמצוות דחוקים הוא, שבהמצוות דעות ומשפטים, הטעמים שבתכמתו ית' נמשכו ונתלבשו בשכל הנבראים ועד בשכל אנשי, ובהמצוות דחוקים, הטעמים שלהם לא נתלבשו (כל כך) בשכל הנבראים. והטעם דמצות פרה אדומה הוא בחכמתו ית' (חכמה דאצילות) ולא נמשך כלל בשכל הנבראים. [זהו שמשנה השיג טעם פרה הוא לפי שגם בהיותו למטה הייה בחינת חכמה דאצילות בגילוי<sup>66</sup>].

**וזרזר** שבכל המצוות ישנם שני הענינים דחוקים ומשפטים, שמצד הרצון דמצוות – כל המצוות הם חוקים, וקיומם צריך להיות בדרך קבלת עול, חוקה חקתית גזירה גזרתית. ומצד הענין דעממי המצוות – כל המצוות הם משפטים, וקיומם צריך להיות (גם) מצד הטעם. ועל-ידי שמשנה ידע הטעם דמצות פרה, קיים גם מצוה זו מצד הטעם [מה-שאיז-כן בכל אחד, קיום מצות פרה אדומה מצד הטעם הוא<sup>67</sup> זה שמתבונן שגם מצוה זו יש לה טעם]. ועל-פי זה יוכן כפשוטו שגם אצל משה לא הייה חסר ח"ו קיום המצוות באופן חקתה גזירה גזרתית, כי ענין זה שבקיום המצוות הוא מצד הרצון דמצוות. אבל ביאור זה צריך לביאור נוסף. כי היתרון דמצות פרה אדומה לגבי כל המצוות הוא, שבכל המצוות, הטעם שבהם מעלים על הרצון, ובמצות פרה אדומה שאין עליה טעם (בשכל האדם) הרצון הוא בגילוי [פירוש זאת חוקת התורה הוא שכל מצוות התורה הם חוקה כמו פרה אדומה]. ומה שנאמר ויקחו אלך, דהפרה נקראת על שמו של משה, משימע, דענין המיוחד שבמצות פרה אדומה, שהחוקה שבה (רצון למעלה מטעם) הוא בגילוי, הוא גם לגבי משה, ולכאורה, כיון שמשנה ידע טעם פרה, מהו החילוק לגבי משה בין מצות פרה אדומה לכל המצוות.

**סיכום:** לכאורה צריך ביאור: כיוון שמשנה השיג טעם פרה, איך בא ממנו הכח לקיים באופן של דחוקים? ואף שגם במשפטים, ישנו הרצון שלמעלה מטעם – הרי החדוש בפרה הוא שרק הרצון בגילוי, ולכאורה אצל משה אין חדוש זה?

**ד) ויוכן** זה בהקדים מ"ש<sup>68</sup> תפלה למשה. ואיחא בזהר<sup>69</sup> שתפלה למשה היא תפלת עשירי<sup>70</sup>. ולהעיר ממ"ש מו"ח אדמו"ר בעל הגאולה כשיחתה

<sup>66</sup> ראה לקו"ת נצבים מט. ב. ובכ"ב.  
<sup>67</sup> ראה על דרך זה לעיל ח"ג שם.  
<sup>68</sup> תהלים צד"ק, א\*.

**ביאורים במאמרי רבינו**  
**מו "ולאחרי שהרצון דמצוות .. נמשך בחכמת התורה. והתורה היא הדיפתוראות ונתלבש בחכמה, ניתוסף בהם טעם"**  
 ופנקסאות' שממנה נברא העולם, ולכן גם בשכל כלומר, זה שהמצוות הן הגיוניות בהגיון של העולם אפשר למצוא טעם למצוות אלו (הרי"ג שבעולם, הוא מפני שהרצון האלוקי נתלבש תשי"ב ח"ב ע' 107).

\* נלפי-הנתנה לומר בכל יום הקאפטיב תהלים התואים לשנות תי"י (מכתב ק"ק מר"ח אדמו"ר, נוסף ב"קונס מכתובי שבת"ס תהלים אהל יוסף יצחק ע"י 214). אגרות-קודש שילי ח"א ע"י לא. ח"י ע"י נג. וראה גם מאמרי אדמו"ר העצרים ע"י שווא חו"מ י"א תוס' ע"י 1 (א"ת) – התחילו ב"רא יוסף שנה זו (תשנ"א – שנת הופסת התאמה) אמירת חמור צדיק שבתהלים. תפ"ל.

יא' זאת חוקת התורה גו'

הדועה:<sup>31</sup> שהמזמור תפלה למשה שייד להגאולה די"ט כסלו (כידוע שאדמו"ר הזקן היה אומר בכל יום שיעור תהלים כמו שנהלק לימי החודש<sup>32</sup>, וכיון שהמזמור תפלה למשה הוא התחלת שיעור תהלים החדשי דיום הי"ט לחודש, הרי אמר ביום גאולתו (י"ט כסלו) מזמור זה], דמזה מובן, שמזמור זה שייך גם להגאולה די"ב וי"ג תמוז, הגאולה דנשיא דורנו ממלא מקומו של בעל הגאולה די"ט כסלו. [ובפרט בשנה זו<sup>33</sup>, שבי"ב תמוז, יום ההולדת דבעל הגאולה, הוא התחלת שנת הצדי"ק דבעל הגאולה, וכו מתחילים לומר מזמור צדי"ק שבתהלים הוא המזמור תפלה למשה]. והנה ענינו ותוכנו דמזמור זה הוא תפלה למשה [דהענינים הבאים בהמשך המזמור (לאחרי התיבות תפלה למשה איש האלקים) הם הענינים שמושה אמרם בתפלתו (ענינים פרטיים), אבל ענינו הכללי דהמזמור (שהוא גם שמו דהמזמור] הוא תפלה למשה, דתפלה למשה היא תפלת עשיר (כנ"ל). ומזה מובן, שהשייכות דהמזמור להגאולה די"ט כסלו ודי"ב תמוז היא בעיקר מצד ענינו דכללות המזמור – תפלה למשה, תפלת עשיר, כדלקמן סעיף יג.

**סיכום:** ויובן בהקדים מ"ש תפילה למשה, ומבואר בוחר שהיא תפלת עשיר, כלומר, שזוהו ענינו הכללי של המזמור (ושייך ליי"ט כסלו – שהוא שיעור התהילים של יום זה, וממילא גם ל"ב תמוז, ובפרט בשנת הצדי"ק).

**ה) ויובן** זה בהקדים הדיק דאדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע במאמרו ד"ה תפלה למשה<sup>34</sup>, הרי ענין התפלה הוא שמתפלל להקב"ה שימלא את מחסורו<sup>35</sup>, וכיון שהעשיר אינו חסר שום דבר, מזה ענין תפלת עשיר. ויש לומר, שדיקן זה הוא (בעיקר) בנוגע לתפלת משה. דבעשיר בכלל יש לומר שהתפלה שלו היא שהקב"ה ימלא את מחסורו הרוחני. מה-שאינ-כן במשה שגם בהיותו למטה האיר בו בגילוי המקור שלו כמו שהוא באצילות, ועד שאין מחיצה והפסק ביניהם, משה משה לא פסיק טעמא<sup>36</sup>, הרי מובן, דזה שמושה היה עשיר בגשמיות הוא לפי שה"ה עשיר ברוחניות, היינו שגם ברוחניות לא היה חסר שום דבר, גם לא חסרון שבדוגמת סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו, ולכן מדייק בהמאמר מהו ענין תפלת עשיר.

**וממשיך** בהמאמרי<sup>37</sup>, דענין העשיר הוא לא רק שאינו חסר שום דבר אלא שהוא מושפע בריבוי השפע. וכמאמר רז"ל<sup>38</sup> עה"פ<sup>39</sup> די מחסורו אשר יחסר לו, די מחסורו ואי אתה מצווה לעשור. וכיון שבדי מחסורו אשר יחסר לו נכלל

<sup>31</sup> דליל כי כסלו תרצ"ד (לקרי"ד כרך א זי, א וראה בארומה ד"ה זה די"ג תמוז שנה זו (תשכ"ט) – ואילן).

<sup>32</sup> לקרי"ד סם. וכן נהגו הנשיאים שלאחרי, ממלאי מקומו – מכתב כ"ק מר"ח אדמו"ר, נדפס ב"קובץ

<sup>33</sup> מכתבים" שבס"ח תהלים אהל יוסף יצחק (ע' 200).  
ג. המשך הסיפור ע' רסז, ובכ"מ.  
אנרות-קודש של ח"צ ע' תעג ואילן.

<sup>34</sup> תשכ"ט, שנת אמירת מאמר זה.

<sup>35</sup> נדפס בסה"מ תר"ס ע' מט ואילן.

<sup>36</sup> דעת חר"ט – נדפס בסה"מ תר"ס ע' מט ואילן.

ביאורים במאמרי רבינו

כב שהשוחפות של האדם להקב"ה במעשה בראשית תהיה לא רק העולם עצמו אלא גם בהגילויים דלמעלה שעל ידם היתה בריאת העולם. וכיון שעיקר עבודת האדם הוא אהבת ה' דלית פולחנא כפולחנא דרהימנותא (כנ"ל), לכן, הגילוי דג' המדריגות הנ"ל (שבהם נכללים כל הענינים דלמעלה), הוא על-ידי ג' האהבות דבכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך. ועל-ידי שהענינים דלמעלה נמשכים ומתגלים על-ידי עבודת האדם, נעשה בהם עלייה זו למעלה יותר מכמו שהם מצד עצמם:<sup>40</sup>

**וזהו** תפלה למשה, דהמשכת הגילוי דעצמות אור אין-סוף שלמעלה מסובב שהמשיך משה במלכות היתה על-ידי תפלה דוקא, הגם דכיון שמושה הוא

<sup>65</sup> ראה על דרך זה לקרי"ד כרך ב שג, א-ב, שעל-ידי כהענינים דלמעלה על-ידי שנתחברים על-ידי עבודת מחשבת האדם כהענינים דלמעלה, נעשה בהם עלייה בדוגמת עלייה שנעשית בדברים גשמיים על-ידי שמביאים תועלת לעבודת ה' (ומכל-שכן כשמקיימים בהם מצוה כפי תפילן אמתם). ויש לומר, דהעלייה

**ביאורים במאמרי רבינו** שלמעלה היה בתנועה לעצמו ולא היה באופן של המשכה, ועכשיו נתחדש בו ענין ההמשכה.  
מ מהלך המאמר  
ענין זה, שיש יתרון כשהענינים דלמעלה נמשכים על-ידי עבודת האדם – חוזר על עצמו בשלושת הסעיפים ח-ט-י. אלא שבכל אחד מהסעיפים יש חיודש בפני עצמו:

בסעיף ח' מתחיל בכן שכל הענינים בעולם צריכים תיקון, ולאחר מכן ממשיך שכן הוא גם כספירת המלכות, שצריך להשלים מה שנחסר ממנה, ולבסוף מוסיף שגם המשכת עצם האור, אף שאינו חסר כלל כי לא נגע בו הצמצום – היא על-ידי עבודת האדם.

בסעיפים ט'-י' מוסיף מבאר ענין זה כיוסם לשלושת המדריגות – ממלא, סובב ועצמות. ובענין זה יש הספה בסעיף י' על סעיף ט', שבסעיף י' מוסיף את התיקון והעלייה שנעשו בגילויים על ידי זה.

והיינו שבסעיף ט' מדובר על המשכת ג' המדריגות קודם העבורה – שהמשכתם היא כשביל עבודת האדם. אבל בסעיף י' מבאר ענינים של ג' המדריגות כפי שנמשכו על ידי העבודה, שאז נמשכים בגילוי ונעשה בהם עלייה ותיקון.

למטה, הרי זה שנינו בצורה של הדבר עצמו – או באופן אחר: כאשר הגילוי שלמעלה נמשך

למטה, הרי זה שנינו בצורה של הדבר עצמו – או באופן אחר: כאשר הגילוי שלמעלה נמשך

למטה, הרי זה שנינו בצורה של הדבר עצמו –

**סיכומם:** גם ג' דמדרגות שלמעלה – ממכ"ע, סוכי"ע ועצמות אור אין-סוף – שרשם בג' האהבות שבקריאת שמע – בכל לבבך, בכל נפשך ובכל מאדך (ובמבואר שייכותם במאמר, שמכ"ע נמשך בפנימיות ומביא ליכל לבבך) – 'בשני יצריך'; סוכי"ע הוא למעלה מהתלבשות ומביא ליכל נפשך – מסירות נפש; ועצמות אור אין-סוף מביא ליכל מאדך – בלי גבול).

**יוד' ניש' לומר,** דהטעם בפנימיות הענינים על זה שהמשכת וגילוי ג' הענינים דממלא וסוכב ועצמות אור אין-סוף הוא על-ידי ג' האהבות דבכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך זה, כי הכוונה בכל הגילויים זו היא בכדי שעל ידם תהיה אחר-כך בריאת העולם, ולכן, כמו שביראת העולם היתה באופן שכל הענינים שבו<sup>63</sup> יתחננו על-ידי עבודת האדם, בכדי שעל-ידי זה יהיה האדם שותף להקב"ה במעשה בראשית, על דרך זה הוא בנוגע להגילויים דלמעלה, שהתהוותם (המשכתם) היתה באופן שהגילוי שלהם<sup>64</sup> יהיה על-ידי עבודת האדם, בכדי

<sup>63</sup> ובלשון המדרש שבהערה 51 כל מה שנבאר

<sup>64</sup> בששת ימי בראשית צריך תיקון.

## ביאורים במאמרי רבינו

מדי הבנת עניני הגילויים "על בוריי"? ונראה לבאר בדרך אפשר, שהכוונה להבנת ייעודם של הגילויים. כלומר, שהבנת עניני האהבות, מחדדת את ההבנה בייעודם של הגילויים – שאינם עניני פני עצמו, אלא כל ענינים הוא בשביל אהבת ה'. וזהו מה שכתוב "שהבנת ענין על בוריי הוא ע"י שמבארים אותו מיסודו ושרשו" – שהתקווה שמתווספת בהבנת עניני הגילויים, היא עניני זה גופא של "סודו ושרשו" – ההבנה שכל ייעודם של הגילויים הוא בשביל האהבות.

וביאר העניני: כאשר נגר יצר שולחן, הרי מונתו ביצירה אינה מורגשת בשולחן. שאם התקון שיאכלו על השולחן או ילמדו עליו – אין הדבר נרגש בשולחן. במילים אחרות: אף שהבנתו הוא מענין "סודו ושרשו" של השולחן – אין מונתו נרגשת בו. אבל למעלה הוא באופן אחר: כיוון שהכוונה בגילויים שלמעלה היא אהבת ה', הרי גם בגילויים עצמם נרגש שכל ענינים הוא עבודת האהבה. ולמשל, בבחינת ממלא כל עצמין נרגש שהמטרה בכך שהוא מחייה את העולם, היא שיהיה יתבונן בכך ויגיע לאהבה, וכן בשאר הדרגות.

לח "הטעם בפנימיות הענינים" .. כלומר, כאן מבאר הטעם על זה שהגילויים לא בהערת רבינו 64 "שהוא תיקון שלהם" פירוש: למעלה, כל הגילויים הם ברצון ומונה. כולל גם הגילויים שלמעלה משייכות לעולמות. והכוונה בכל זה היא בשביל בריאת העולם. ואמנם המשל המובא בדא"ח על עניני הגילויים הוא אור, ועניני האור הוא שמגיע בהכרח כי הוא נמשך כפי שהוא ואין צריך פעולה כדי להמשיכו – הנה בפני זה המשל אינו דומה למשל, שבמשל כל ההמשכות הן בכוונה החילה.

לז בהערת רבינו 64 "שהוא תיקון שלהם" פירוש: השלימות של כל דבר היא כאשר הוא מתגלה. וכמו בעל כשרון, שאם אינו משתמש בכשרונותיו – לא באו לידי תיקון ושלימות, ודווקא כאשר משתמש בהם אזי נפעלת בהם

גם החסרון דסוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו ש, ואף-על-פי-כן אמרו ואי אתה מצווה לעשרו, הרי מוכן, שגם כשיש לו כל צרכיו (כולל גם סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו), אינו (עדיין) עשיר, כי ענין העשיר הוא (דלא רק שיש לו כל צרכיו, אלא) שהוא מושפע בריבוי השפע. ועל-פי מ"ש לעיל דזה שמשוה היה עשיר בגשמיות הוא לפי שהיה עשיר ברוחניות, מוכן, דנוסף לזה שבמשה לא היה שום חסרון ח"ו (גם לא חסרון שבדוגמת סוס לרכוב עליו וכו'), כי האירו בו בגילוי כל הגילויים השייכים לעולמות, הנכללים בשני הענינים דממלא כל עצמין וסוכב כל עצמין, שהגילוי דענינים אלה הוא מילוי החסרון דאור הממלא, כיון שהוא מקור לעולמות, לכן, כשאור זה אינו בגילוי בעולם, העולם הוא חסר ממש י'. ואור הסוכב, שהוא למעלה ממקור לעולמות ורק שייך לעולמות, לכן, כשאינו מתגלה בעולם אור זה, החסרון דעולם הוא דוגמת החסרון דסוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. וכמאמר רז"ל<sup>40</sup> עה"פ<sup>41</sup> ויכל אלקים כיום השביעי מה היה העולם חסר מנוחה כא שבת כא מנוחה, מנוחה היא בחינת סוכב שלמעלה מהאור המתלבש בעולם י", ואף-על-פי-כן כשלא היה גילוי זה בעולם, היה העולם חסר, אלא

<sup>40</sup> פריש"י עה"פ בראשית ב, ב. פריש"י ד"ה ויכל מגילה ט, א (וראה ב"ר פ"ג, ט). תוד"ה חצבה –

<sup>41</sup> סנהדרין לה, א. בראשית שם.

## ביאורים במאמרי רבינו

**סו "כיוון שבדי מחסרו נכלל גם החסרון דסוס לרכוב .."**  
מדובר באדם שירד מנכסיו, והתורה מצווה "פתח תפתח את ירך לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר יסר לך". חז"ל מפרשים שהכוונה בהוספה "די מחסורו" היא כל מה שאותו אדם היה רגיל בו לפני כן – "אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו". למרות שאצל אדם רגיל הרי זה מותרות ממש – מכל מקום אצל אותו אדם, מכיון שהיה רגיל בה, הרי זה נכלל ב"מחסרו"<sup>65</sup>

<sup>65</sup> (ג' מתובת טו, ג).

## זי "כשאור זה אינו בגילוי בעולם, העולם הוא חסר ממש"

כלומר, "אור הממלא" הוא חיות האלקות שבכל דבר (ראה באור ט). כשיחודי לא מודיש את אור הממלא, אזי אינו יודע מה המציאות האמיתית שלו.

ובסגנון אחר: אור הממלא עניינו להיות, להתהיי ולהשגיח על כל נברא. ואם כן, כשכח זה אינו מודיש – הרי זה בודאי חסרון לגברא.

וביאר העניני: אמנם בשעת המנוחה, האדם

לפי זה קשה יותר: כיצד ניתן לומר שעניני המנוחה הוא חלק מפעולת הבריאה, הרי לכאורה בשעת המנוחה, הוא נמצא בתנועה שהיא להיפך לגמרי מיצירה?

כפי שהוא במקורו בנפש.

ועוד הוא מתעייף. היא משום שהכחות מצד עצמם – נמצאים בתוך נפש האדם. כאשר האדם עובד, הרי הכח יוצא ממקומו שבנפש, ומתרכז בפעולה שהיא דבר זולת. פעולה זאת גורמת לעייפות וחולשה, כיוון שהכח מתרכז במקור חיובו. ולכן צריך לנח, שאז הכוח חוזר לעצמו

<sup>66</sup> (ראה גם תר"פ מה ע' 682).

## כחינת סוכב"

רש"י (בראשית ב, ג) מקשה שלכאורה "ויכל אלקים" אידע כיום השישי ולא כיום השביעי? ומתריץ: "מה היה העולם חסר, מנוחה. בא שבת בא מנוחה". כלומר שמהמנוחה של הקב"ה בשבת, נוצרה המנוחה למטה, ובהו חושלמה מלאכת הבריאה (ראה גם תר"פ מה ע' 682).

## וצריך ביאר: הרי הסיבה לכן שכאשר אדם

עובד הוא מתעייף. היא משום שהכחות מצד עצמם – נמצאים בתוך נפש האדם. כאשר האדם עובד, הרי הכח יוצא ממקומו שבנפש, ומתרכז בפעולה שהיא דבר זולת. פעולה זאת גורמת לעייפות וחולשה, כיוון שהכח מתרכז במקור חיובו. ולכן צריך לנח, שאז הכוח חוזר לעצמו

שחסרון זה הוא לא שהיה חסר איזה פרט בהעולם עצמו, כי כל הפרטים העולם נהווה על-ידי מלאכת הבריאה (אור המתלבש בעולם) שנשלמה לפני שבת, וזה שהעולם היה חסר מנוחה הוא דוגמת החסרון דסוס לרכוב עליו (שאינן זה דבר הכרחי לצורך קיום חיותו), וכשכא שבת נמשך ונתגלה אור הסוכב, נתמלא גם חסרון זה. וענין העשירות דמשה הוא, דנוסף על זה שהאיר בו בגילוי הגילויים דממלא וסוכב], האייר אצלו בגילוי גם הגילוי דאור איין-סוף שלמעלה משייכות לעולמות. וכמבואר בהמאמר<sup>42</sup>, דזה שמשה נקרא עשיר הוא לפי שמשה הוא בחינת דעת עליון. ומתמעלות שבעדת עליון על דעת תחתון הוא, שדעת תחתון מקבל מחיצוניות הכתר, ארץ – סוכב, ודעת עליון מקבל מפנימיות הכתר, עתק – אור איין-סוף שלמעלה מאדר עולמות יו'. ועל-פי זה צריך להבין עוד יותר הענין דתפלה למשה, תפלת עשיר, הרי ענין התפלה הוא שהקב"ה ימלא את מחסורו, וכיון שמשה היה עשיר הן בגשמיות והן ברוחניות, הרי לא רק שלא היה חסר (כפועל) שום דבר אלא שלא היה שייך אצלו ענין החסרון<sup>43</sup>, ומהו ענין התפלה שלו.

**סיכום:** אדרמ"ר מהורש"ב מקשה מהי תפילת עשיר, אחרי שהוא מושפע ריבוי השפע (שדרי יד' מחסורו כולל גם דברים שאינם הכרחיים ובלעדיהם אין חסרון – סוס ועברד). ואצל משה קשה יותר, שדרי היה גם עשיר ברוחניות, היינו שקיבל מעצמות אור איין-סוף שלמעלה מהעולמות (שדרי גילוי הסוכב, כיון ששייך לעולם, נכלל ביד מחסורו).

42) דס"מ תרי"ט ע' נה. וראה שם ע' נג.

43) ראה בארוכה ד"ה תפלה למשה שבתערה 34.

**ביאורים במאמרי רבינו**

אינו עוסק ביצירה, אבל עדיין זו פעולה שיש לה שייכות ליצירה בדרך שלילה – כל עניינה של המנוחה היא שלילת תנועה של מלאכה ופעולה. ולכן גם ענין המנוחה הוא חלק מענין הבריאה – שבתוך הבריאה יש מקום לשלילת ענין המלאכה, והיא יכולת המנוחה.

ובנמשל, ענין המנוחה הוא דוגמת בינת הסוכב, שעניינה הוא ששלילת את מציאות העולם. היינו, שמכירי בכך שיש מקום למציאות של עולם, ולכן צריך לשלול אותו. וזהו מה שאור הסוכב אינו מקור לעולמות, אך שייך לעולמות. ובעבודת האדם: פעולת הבריאה היא ירידה וצמצום שמתייחס אל התבאים, וכתוצאה מכך יש תניית מקום ל"יש תבאי". וענין המנוחה הוא שמתורגם ומתעלה מענין הבריאה, ואי העולמות אינם תופסים מקום, וזהו הביטול המאיר בשבת. אבל בעצם האור' לא שייך שום תנועה, לא באופן חובי – לצאת ולהתרכו בדבר אחר, ולא ובעבודת האדם: המירות שבאות מדעת

מאדך, בלי גבול ג. ולאחרי שמבאר השייכות דג' האהבות לג' מדרגות הנ"ל, מסיים, דמזה מובן ענינם של ג' המדרגות, דממלא הוא מתלבש בעולמות, וסוכב הוא למעלה מהתלבשות אבל שייך לעולמות, ועצמות אור איין-סוף אינו בגדר עולמות.

**וצריך להבין,** דלכאורה, הביאור בהשייכות דג' המדרגות דלמעלה הוא לאחרי הכנת הענינים דג' המדרגות, ומהמשך הענינים בהמאמר משמע דענין זה [שג' מדרגות אלה הם ג' האהבות] מוסף ביאור בג' המדרגות. ויש לומר מהביאורים בזה, דהטעם על זה שישנם למעלה ג' מדרגות שבהם נכללים כל הגילויים, הוא, כי כל הגילויים דלמעלה הם כשכיל עבודת האדם, וכיון שבאהבת ה' [שהיא עיקר העבודה, דלית פולחנא כפולחנא דרחימותא<sup>44</sup>] ישנם ג' האהבות, בכל לבכך בכל נפשך ובכל מאדך, לכן כללות כל הגילויים דלמעלה נחלקים לג' מדרגות (ממלא וסוכב ואור איין-סוף שלמעלה מסוכב) שבהתאם לג' אהבות הנ"ל. וכיון שהכנת ענין על כוריו הוא על-ידי שמבארים אותו מיסודו ושרשו, לכן, התחלת הביאור (בהמאמר) של ג' המדרגות דלמעלה הוא איך שבהם הם ג' האהבות, כי זהו השרוש והסיבה לזה שנמשכו ג' המדרגות ז'.<sup>45</sup>

62) ראה דה"ח נ"ב נה. ב. ח"ג רס"ו. א. וראה לקו"ת שלת מ"ב. ג.

**ביאורים במאמרי רבינו**

ומנסים להסביר לו שפשיטות פירושו "שיום דבר לא סותר אליו" – האם ביאור זה מבטא את ענין הפשיטות? מובן שלא; ענין זה הוא רק תוצאה של הפשיטות והארה ממנו ביחס לדבר אחר, אבל הפשיטות עצמה היא ענין מופשט שאינו ניתן להסברה.

וכן גם ביחס לקב"ה, התואר "מופלא מעולמות" שמבטא את העובדה שאינו נתפס בעולמות – אינו אמיתית הבלי גבול, אלא זהו תיאור על היחס שלו לעולמות, שכולם בהשוואה לגביו. אבל אמיתית הבלי גבול עצמו – אינו מתייחס כלל לעולמות. וראה במילואים.

לג' "האהבה שעל-ידי גילוי עצמות אור איין-סוף היא בכל מאדך, בלי גבול" כלומר, שבאהבה של "בכל נפשך" יש איזה גבול, ודווקא ענין "בכל מאדך" הוא בלי גבול. לכאורה, איזה הגבלה יש באהבה של בכל נפשך – הרי הוא רוצה למסור נפשו ולצאת ממציאותו? אלא, שהמסירות נפש של "בכל נפשך", להבין את ענין הגילויים "על כוריו".

לד' "הכנת הענין על כוריו .."

כאן מוסף נקודה מיוחדת: לא זו בלבד שהמונה והסיבה בגילויים למעלה היא עבודת האדם, אלא גם שעצם הבנת ענין הגילויים היא ע"י האהבות, שעל ידי הכנת ענין האהבות – ניתן להבין את ענין הגילויים "על כוריו".

44) ובביאורו שם.

45) בשלם תשל"ט סניפים

מהתלבשות בעולמות, לכן, על-ידי שנויגש בו ההפלאה דאור איין-סוף (סוכב), אהבתו את הויה היא באופן דמסירת נפש [בכל נפש, אפילו נוטל את נפשו<sup>[60]</sup>]. שרועה לצאת ממציאורו וליכלל באור איין-סוף. ואהבה זו היא רק בנפש האלקית. כי ההשגה [אופן דחברה והרגשה, שאז דוקא מביאה ההשגה לאהבת] בההפלאה דאור איין-סוף יכולה להיות רק בנפש האלקית גא, ששרשה הוא בשם הויה<sup>[61]</sup>, סוכב. והאהבה דבכל מאדך היא בעצמות אור איין-סוף (מה-שאיין-כן אור הסוכב יש בו אמיתית הבל גבול הוא בעצמות אור איין-סוף) ששייכת להנפש הבלית (אכן, איזה ציור והגבלה) גב, ולכן, האהבה שעל-ידי גילוי עצמות אור איין-סוף היא בכל

<sup>[61]</sup> אנה"פ פ"ד (צד, א).

## ביאורים במאמרי רבינו

‘חיות בשית’ - שותפש מחיה את הגוף והופכת את הבשר להשמי לדבר חי, אבל לאמיתו של דבר, יש כאן חיות מופשטת יותר - והיא מהותו הפנימי של האדם (ה’אני’ שיש לכל אדם, שאם דוקרים את הגוף - דוקרים אדם ולא בשר). חיות מופשטת זו נמצאת בכל חלק ופינה מהגוף החי (שאין פינה בגוף שאינה ‘רוח’), והיא הפנימיות של ה’חיות הבשרית’.

וכמו שברור לאדם שהחיות המחיה את הגוף - מוללת בפנימיות חיות מופשטת, כך גם בחיות מופשטת זו עצמה, יש ‘עניין אלקי’ שהתלבש בחיות הנבראים, אלא שהוא מוסתר ונעלם מאד בתוך החיות המופשטת, ולכן אינו נרגש בנבראים. וכן הוא ב’נפש העולם’ שבכל הנבראים, שגם הוא כולל בתוכו חיות אלקית, והיא פנימיות החיות של כל העולמות.

וראה במילואים.

**לא “האהבה דבכל נפשן .. רק בנפש האלקית”**

פירוש, שמתבונן בכך שכל ההתעסקות של הקב"ה לחיות ולהחיות העולם שנקראת גדולתו - היא אהבה בלבד ממנו. ועוד זאת שהיא “ענותנותו”, כי העשרה מאמדות הם ‘מילי דהיוטא’, ואילו הוא עצמו, נעלה מכל ובסוג מעלות אחרות לגמרי - ועד שהוא בכלל למעלה מתואר של מעלות.

התבוננות זו מביאה למסקנה שלחיות אין ערך,

והנה, אדם שבריו מעולם לא ראה פשיטות,

**ו) ונקודת הביאור בזה (בהמאמר<sup>[44]</sup>),** דתפלת עשיר היא לא בשביל עצמו אלא בשביל כנסת ישראל. כדאיתא במדרש<sup>45</sup> על הפסוק תפלה למשה, משל למה הדבר דומה לשלשה שבאו ליטול כו' מאת המלך כו' בא השלישי, אמר לו המלך מה אתה מבקש, אמר לו, איני מבקש על עצמי דבר, אלא מדינה פלונית היא חרבה והיא שלך, גזור שתיבנה כו', כך משה לא ביקש לעצמו אלא בשביל ישראל. ולכאורה, ביאור זה צריך לביאור נוסף. דלפי הנ"ל התפלה שהעשיר מתפלל (בשביל אחרים) אינה שייכת להעשירות שלו [דזה שהוא מתפלל בשביל אחרים הוא מפני שהוא רוצה בטובתם], ופירוש תפלת עשיר (כפשטות) הוא שהתפלה שלו היא חפני שהוא עשיר<sup>[46]</sup>.

ויוכן זה על-פי המבואר בהמאמר<sup>44</sup> דכנסת ישראל היא בחינת מלכות ג, ובקשת משה עבור כנסת ישראל היתה (בשביל ישראל כפשוטם, וגם) בשביל ספירת המ' לכות. ולכ"ז<sup>47</sup> אומר במדרש שבקשת משה עבור כנסת ישראל היא על דרך הבקשה מדינה פלונית כו', דמדינה היא מלכות, והיא חריבה הוא החסרון שנעשה במלכות (ענין מיעוט הירח) גא, והבקשה גזור שתיבנה היא שיומשך גילוי עצמות אור

<sup>[44]</sup> שם צ' נה.

<sup>[45]</sup> שוחר טוב ויל"ש עה"פ. מדרש ההלים באב"ע שם.

## ביאורים במאמרי רבינו

תחתון, הם מידות שעל פי שכל. אבל המידות שבאות מדעת עליון, הן מידות שלמעלה מטעם הדעת - כמו אהבה עצמית של אב וכן (סו"ה"ו תר"ט ע"ג-303).

**כ “דכנסת ישראל היא בחינת מלכות”**

כלומר, ירידת נשמות ישראל למטה היא על-ידי ספירת המלכות, שהיא הספירה התחתונה, ולפני ירידתן הן כלולות ומכוסות במלכות. ובחינה זו נקראת בשם “כנסת ישראל”.

**כא “החסרון שנעשה במלכות (ענין מיעוט הירח)”**

בחסדיות מבואר שעניין מיעוט הירח בפנימיות, הוא חסרון שנעשה בספירת המלכות – כדי שותפל להיות מקור לעולמות. שהרי מלכות היא הספירה שדרכה נשפע השפע לנבראים, אך כדי שותפל להיות מקור לעולמות - נחסרו ממנה ה' פרזופים, שהם הבחינות שלמעלה ממנה שהיו מאירות בה: כתר, חכמה, בינה, ז"א, ופנימיות בגשמיות. וראה במילואים.

<sup>[46]</sup> בדוגמת תפלת עני, שהתפלה שלו היא חפני שהוא עני.

<sup>[47]</sup> סו"ה"ו תר"ט שם צ" סב.

ובחסרון שם.

ולבאר עניין זה מובא משל מעניין הדיבור:

מלכות נמשלה לבחינת דיבור (כמובא בפנה אלהו "מלכות פה", ראה הקדמת תקינת הדיבור, שהיא כוח שפונה אלו חולות. והחבל בין מלכות עצמה ל'מלכות שבמלכות', הוא על דרך החבל בין כוח הדיבור, שהוא אחד מוחות הנפש וחלק ממנה - לאותיות הדיבור בפועל, שהן חוץ לאדם ממש (ראה סו"ה"ו תע"ב ח"ג פס"ח).

וזהו מה שכותב במאמר “החסרון שנעשה

במלכות הוא ענין מיעוט הירח”: הירח נמשל למלכות, שכמו שלמלכות אין תוכן משלה (ראה במילואים לביאור כ"ז) וכל עניינה הוא שמקבלת מהספירות שלמעלה ממנה - כך הירח מקבל את האור מהשמש. ומהחסרון שנעשה בספירת המלכות, נשתלשל גם בעולם עניין מיעוט הירח בגשמיות. וראה במילואים.

אין-סוף במלכות שעל-ידי זה תיבנה בבחינת בנין עדי עדי. דכשתמלא חסרון דמלכות על-ידי שנמשך בה הגילוי ששייך למלכות, שאז היא תתעלית להדרגה כמו שהיתה קודם שנסתלק ונחסר ממנה האור, אזי אפשר שהאור שנמשך בה יסתלק עוד פעם, וככדי שהבנין שלה יהיה בבחינת בנין עדי עד (שאין שייך שתירחב ח"ו) הוא על-ידי שנמשך בה גילוי עצמות אור אין-סוף שלמעלה מהאור השייך לעולמות (מלכות), דבאור זה אין שייך צמצום וסילוק כב. והוא תתפלת משה נקראת תפלת עשיר דפירוש תפלת עשיר הוא התתפלה שלו היא חפני שהוא עשיר (כנ"ל), כי זה שמשה התפלת שיומשך במלכות גילוי עצמות אור אין-סוף (שעל-ידי זה דוקא תיבנה בבחינת בנין עדי עדי) הוא מפני שהיה עשיר, בחינת דעת עליון שמקבל מציאתו, עצמות אור אין-סוף שלמעלה מגדר עולמות.

**סיכום:** פירוש תפלת עשירי בפשטות, היא שמתפלל בגלל עשירותו. והיינו, שמשך מקבל מעצמות אור אין-סוף, ולכן גם בקשתו עבור ספירת המלכות, כגסת ישראל - אינה רק להשלמת החיסרון, אלא לגילוי עצמות אור אין-סוף, שאינו מסתלק לעולם.

**(ו) וצריך להבין, דלפי הנ"ל [שתפלתו של משה שיומשך עצמות אור אין-סוף במלכות הוא מפני שמשה הוא דעת עליון ולכן כיכלתו להמשיך אור זה במלכות], המשכת הגילוי במלכות על-ידי משה הוא (לכאורה) בדרך מלמעלה למטה<sup>48</sup>. ומזה ענין תפלה למשה (תפלת עשיר), דתפלה היא מלמטה למעלה כג.**

<sup>48</sup> וראה בסה"מ תר"ט שם ע' סב - דתפלה למשה היא על דרך תורה.

## ביאורים במאמרי רבינו

**כב ד"באור זה אין שייך צמצום וסילוק**<sup>49</sup> תורה (בשונה מתפילה גילוי). והרי המשכה ביאור העניין: "אור המתפשט" מאיר את מקום החושך, ולכן הוא מכיר במציאות של חושך. אמנם פועל המקום נעשה מואר, אך בעצם זהו מקום חשוך. ולכן האור שמאיר בו שייך לעניין של צמצום. מה-שאיין-כן האור כפי שהוא במקורו במאור, הרי הוא אין סוף, ואינו מכיר במושג של חושך, לכן לא שייך לגביו צמצום וסילוק. והעשירי ממשך אור זה. וראה במילואים לביאור כה.

**כג "למעלה למטה .. תפלה היא מלמטה למעלה"**<sup>50</sup> כלומר, לאחר שנתבאר שבכוחו של משה להמשיך את עצם האור כי זאת היא הדרגה שלו. הרי קשה, מדוע אם כן צורך לתפלה, שהיא המשכה שבאור על-ידי בקשה?

ואם כן צריך ביאור: מאדו שעניינו של משה הוא תורה, שהיא המשכה מלמעלה למטה - איך שייך לומר תפילה ל"משה"?

גבול) נגע בו הצמצום, דענין נגיעת הצמצום הוא שהאור יהיה רק שם (כהצגות) ולא יתגלה לחוץ<sup>51</sup>] אבל בעצם האור לא היה הצמצום כלל, היינו שהצמצום גם לא נגע בו (שלכן, מצד אור זה אפשר להיות הגילוי גם בעולמות סוף, מכל-מקום כיוון שהכוונה בכל הגילויים (גם בהגילוי דעצם האור שלמעלה מגדר עולמות, למעלה גם מ(ההשורה ר) סוכב כל עלמין) הוא בשביל ישראל כס, לכן, גם המשכת אור זה היא על-ידי עבודת האדם.

**סיכום:** גם בדרגת ההמשכה: כיוון שכונת הבריאה היא בשביל עבודת האדם, הנה על ידי תפילה למטה - נמשך גם גילוי עצם האור שלמעלה מגדר עולמות (למעלה משרש הסוכב) שלא נגע בו הצמצום.

**(ט) ועל-פי זה יש לכאר מ"ש בהמאמר<sup>52</sup> דבהגילויים שלמעלה יש ג' מדידות בכללות. ממלא כל עלמין, סוכב כל עלמין ועצמות אור אין-סוף שלמעלה ממלא וסוכב. ובג' מדידות אלה הם ג' האהבות שבפסוק<sup>53</sup> ואהבת, ככל לבבך, ככל נפשך וככל מארך. האהבה דככל לבבך היא בבחינת ממלא כל עלמין, דכיון שהחיות דבחי' ממכ"ע הוא מלוכב בהנבראים בפנימיותם, לכן, על-ידי ההתבוננות נרגש חיות זה גם כנפש הבהמית, והאהבה היא ככל לבבך בשני יצריך<sup>54</sup>. האהבה דככל נפשך היא בבחינת סוכ"ע, דכיון שאור הסוכב הוא למעלה**

<sup>51</sup> ראה סה"מ תרמ"ז ע' פ. המשך חס"י ע' 59 ואתחנן ו.ה.

<sup>52</sup> קצת-ה. ובכ"מ.

<sup>53</sup> סה"מ תר"ט שם ע' נד ואילן. עה"פ.

## ביאורים במאמרי רבינו

**כח מצד אור זה אפשר להיות תגילוי גם בעולמות**<sup>55</sup> רוצה לחיות, וכשתרגיש שאמיתית החיות שלה היא חיות אלוהית, תתעורר באהבה לאלוקות.

**כט "וכוונה כל הגילויים .. הוא בשביל ישראל"**<sup>56</sup> אחזה אלוהי: הרי בגוף הגשמי ברור שהחיות אינה נמשכת מהגוף עצמו - שהרי הגוף הוא דומם ואינו יכול להיות מקור של חיות. אלא פשוט שיש לו מקור חיות אחר המופשט ממשמיות, והיא הנפש.

כך שרואים ש"כל העולם חי וקיים, כל נברא לפי ערכו: הגלגלים מתנועעים, והאריז יש בה כוח הצומח להצמיח עשבים ואילנות עושים פרי, ובעלי חיים מרגישים" (דרך פתיחת פתח חס) - יודעים בבירור שיש חיות המחיה את העולם.

והנה חיות זו היא חיות אלוהית, וגם כפרט זה ניתן להיווצר מחיות הנפש: ביציעות נראה שחיות הנפש בגוף היא רק

ל "חיות דבחי' ממכ"ע הוא מלוכב בהנבראים בפנימיותם" כלומר, גם נפש הבהמית, הרי בטבעה היא

**סיכום:** למרות שמשנה ממשך אור למעלה משייכות לעבודת הנבאים – נקרא בשם 'תפילה' כיוון שאופן ההמשכה הוא שנעשה שיך למלכות עצמה. והוא אמיתית עניין 'בנין עדי עד' – שהעדר הסילוק הוא מצד המלכות ולא רק מצד האור.

**ח) ובעומק** יותר יש לומר, שהיתרון בהמשכה שעל-ידי תפלת משה לגבי ההמשכה בדרך מלמעלה למטה, הוא לא רק באופן ההמשכה (שההמשכה שעל-ידי תפלת משה שייכת יותר להמטה, כג'ל) אלא גם בהמשכה עצמה. והענין הוא, הדטעם על זה שכל מה שנברא בששת ימי בראשית צריך תיקון<sup>51</sup>, הוא, כי כוונת הבריאה היא בשביל עבודת האדם, ולכן נברא העולם כאופן שתיוקנו יהיה על-ידי עבודת האדם, שעל-ידי זה נעשה האדם שותף להקב"ה במעשה בראשית<sup>52</sup>. וזהו גם הטעם על זה שהתהוות העולמות מהמלכות היתה על-ידי הצמצום שנחסר האור מבחינת המלכות [וכמ'ש<sup>53</sup> את עשית את השמים גוי', את חסר ה', דזה שהמלכות נעשית מקור להוות את העולמות (עשית את השמים גוי') הוא על-ידי שנחסרו ממנה ה' פרצופים, את חסר ה'<sup>54</sup> כ. ויש לומר דהחסרון שהיה בהמלכות שממנה נברא העולם הוא השרוש והסיבה להחסרון דהעולם, דכל מה שנברא בששת ימי בראשית צריך תיקון], הוא כבדי שמילוי החסרון דהמלכות יהיה על-ידי עבודת האדם. ולהוסיף שהתיקון הוא גם בעצם האור, דהגם שהצמצום היה רק בהאור השיך לעולמות, כאור הגבול (שורש המלא) וגם כאור הכלי גבול (שורש הסובב), [אלא שפעולת הצמצום כאור הגבול הוא<sup>55</sup> בהאור עצמו, שנעשה בו ירידה והגבלה ועד שנעשה מקור להוות את העולמות, ופעולת הצמצום כאור הכלי גבול הוא רק<sup>56</sup> שלא יאיר במקום החלל<sup>56</sup> כ. דזהו שבעיגול הגדול (אור הכלי

<sup>51</sup> כי"ד פי"א, 1.  
<sup>52</sup> ראה שבת קט"ז, ריש ע"ב.  
<sup>53</sup> נחמ"ו ט, 1.  
<sup>54</sup> המאמר ד"ה תפלה למשה חר"ס בא בהמשך ההאמר ד"ה הקול קול יעקב חר"ס ושם (ע' מה ואל"ף) מביאר ענין את חסר ה'. וראה גם לקמן ע' קד'. ובהתסמן שם.  
<sup>55</sup> ואולי יש לומר שב"את עשית את השמים" דוגמת שני ענינים אלה: חסר ה', שנחסרו מהמלכות ה' פרצופים – הוא שנסתלקו מחולכות (אבל לא נעשה שינוים בהם עצמם); ועל-ידי זה ירדה המלכות ונעשית מקור להוות העולמות, 'עשית את השמים גוי'.

## ביאורים במאמרי רבינו

**"מלכות"** הוא מצד העצמות, ולכן ההמשכה מעצמות נעשית "שייכת למלכות עצמה". וראה משל על כך במילואים.  
**כו "את חסר ה"**  
**"את"** הוא מלכות, כי "מלכות פה" דיבור (מפניא) במילואים לביאר הקדום, המילה "את" כוללת בתוכה כל האותיות מא' ועד ת'. והאות ה"א רומזת לתחומות מוצאות הפה. וראה באורכה לעיל ביאור א.

ויש לומר הביאור בזה, דכשהמשכה במלכות היא בדרך מלמעלה למטה, א"י, גם כשהגילוי הוא עצמות אור אין-סוף שלמעלה מענין הצמצום, דבכללות הוא בחינת עצם האור שלא נגע בו הצמצום, מכל-מקום, כיון דזה שאין שיך שיסתלק האור מהמלכות הוא מפני שהאור הוא למעלה מענין הצמצום, הרי בנוגע להמלכות, אין זה אמיתית הענין דבנין עדי עד, מכיון שמצד המלכות אפשר שיסתלק ממנה האור. ואמיתית הענין דבנין עדי עד הוא כשהמשכה גילוי זה במלכות הוא (לא רק מצד למעלה אלא גם) מצד המלכות<sup>49</sup>. וזהו חפזה למשה, דתפלה היא עבודת הנבאים, ולכן ההמשכה שעל-ידי תפלה היא באופן ששייכת להמטה עצמו, להנבאים וכן לספירת המלכות שורש הנבאים. אלא שההמשכה שעל-ידי תפלה בכלל, כיון שתפלה היא עבודת הנבאים, לכן ההמשכה שעל-ידי זה היא המשכה ששייכת לעולמות<sup>50</sup>, ובהמשכה שעל-ידי תפלה למטה, שתי המעלות. המשכת עצמות אור אין-סוף שלמעלה משייכות לעולמות, ואף-על-פי-כן ההמשכה היא נמשכת במלכות ובאופן שהיא שייכת להמלכות עצמה כה.

<sup>49</sup> ועל-פי זה יצומק שההקדמה להבקשה 'צוור שתבנה' היא 'ויהי שלך', ונפיש אומרי' מהחשב 'דריינו שפילת' בשרשה ד'א בבחנת פנימית ועצמות אין-סוף' (סח"מ ט' תר"ם) למורה, אם התבטח הוא בעני מלכת העשירי - ספק שאמר שהוא זולת גויר שיתבנה, ויש בו חסר' את מלכת שורש המלכות - דיש לומר, דכיון ש'ד"א שלך' לכן ההמשכה במלכות (גויר שהיבנה) תהיה מצד ענינה דהמלכות.

## ביאורים במאמרי רבינו

**כד בהערת רבינו 50 "חרי גם הרצון הרש"**  
**הוא בנוגע ענין השייך לעולם"**  
 כלומר, למרות שתפילה פועלת למעלה מהדשתשלול, שעל ידה נפעל רצון חדש - הרי כל ההמשכה היא בגדרי העולם המוגבל. וזהו מה שחז"ל (גמ' שבת י, א) קוראים לתפילה "חיי שעה", ופירש רש"י שכל עניין התפילה הוא עבור עניני העולם – 'לרפואה שלום ומזונות'. אבל תורה נקראת "חיי עולם" כי היא עוסקת בעניינים שלמעלה מהעולם – בלי גבול.

**כח "שתי המעלות. המשכת עצמות אור אין-סוף.. ובאופן שהיא שייכת להמלכות עצמה"**  
**לכאורה, כיצד עצמות אור אין-סוף יכול להשתייך למלכות עצמה, הרי המלכות היא בחינה חיצונית לגמרי?**

והנהגת רבינו 49, שעצמות הוא שורש המלכות. ואולי אפשר לומר שעל כך בא הביאור שעצמות אור-אין-סוף נעשה שיך למלכות עצמה?

בהערת רבינו 49, שעצמות הוא שורש המלכות. ואלו אפשר לומר שעל כך בא הביאור שעצמות אור-אין-סוף נעשה שיך למלכות עצמה?

בהערת רבינו 49, שעצמות הוא שורש המלכות. ואלו אפשר לומר שעל כך בא הביאור שעצמות אור-אין-סוף נעשה שיך למלכות עצמה?